

**SIJIL KETUA AUDIT NEGARA
MENGENAI PENYATA KEWANGAN
MAJLIS BANDARAYA SEREMBAN
BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2023**

**SIJIL KETUA AUDIT NEGARA
MENGENAI PENYATA KEWANGAN
MAJLIS BANDARAYA SEREMBAN
BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2023**

Sijil Mengenai Pengauditan Penyata Kewangan

Pendapat

Saya telah memberikan kuasa kepada firma audit swasta di bawah subseksyen 7(3) Akta Audit 1957 [Akta 62] untuk mengaudit Penyata Kewangan Majlis Bandaraya Seremban. Penyata kewangan tersebut merangkumi Penyata Kedudukan Kewangan pada 31 Disember 2023 Majlis Bandaraya Seremban dan Penyata Prestasi Kewangan, Penyata Perubahan Aset Bersih, Penyata Aliran Tunai serta Penyata Perbandingan Bajet dan Sebenar bagi tahun berakhir pada tarikh tersebut dan nota kepada penyata kewangan termasuklah ringkasan polisi perakaunan yang signifikan seperti yang dinyatakan pada muka surat 1 hingga 48.

Pada pendapat saya, penyata kewangan ini memberikan gambaran yang benar dan saksama mengenai kedudukan kewangan Majlis Bandaraya Seremban pada 31 Disember 2023 dan prestasi kewangan serta aliran tunai bagi tahun berakhir pada tarikh tersebut selaras dengan Piawaian Perakaunan Sektor Awam Malaysia (MPSAS) dan keperluan Akta Kerajaan Tempatan 1976 [Akta 171].

Asas Kepada Pendapat

Pengauditan telah dilaksanakan berdasarkan Akta Audit 1957 dan International Standards of Supreme Audit Institutions. Tanggungjawab saya diuraikan selanjutnya di perenggan Tanggungjawab Juruaudit Terhadap Pengauditan Penyata Kewangan dalam sijil ini. Saya percaya bahawa bukti audit yang diperoleh adalah mencukupi dan bersesuaian untuk dijadikan asas kepada pendapat saya.

Kebebasan dan Tanggungjawab Etika Lain

Saya adalah bebas daripada Majlis Bandaraya Seremban dan telah memenuhi tanggungjawab etika lain berdasarkan International Standards of Supreme Audit Institutions.

Maklumat Lain Selain Daripada Penyata Kewangan dan Sijil Juruaudit Mengenainya

Ahli Majlis, Majlis Bandaraya Seremban bertanggungjawab terhadap maklumat lain dalam Laporan Tahunan. Pendapat saya terhadap Penyata Kewangan Majlis Bandaraya Seremban tidak meliputi maklumat lain selain daripada penyata kewangan dan Sijil Juruaudit mengenainya dan saya tidak menyatakan sebarang bentuk kesimpulan jaminan mengenainya.

Tanggungjawab Ahli Majlis Terhadap Penyata Kewangan

Ahli Majlis bertanggungjawab terhadap penyediaan Penyata Kewangan Majlis Bandaraya Seremban yang memberi gambaran benar dan saksama selaras dengan Piawaian Perakaunan Sektor Awam Malaysia (MPSAS) dan keperluan Akta Kerajaan Tempatan 1976 [Akta 171]. Ahli Majlis juga bertanggungjawab terhadap penetapan kawalan dalaman yang perlu bagi membolehkan penyediaan Penyata Kewangan Majlis Bandaraya Seremban yang bebas daripada salah nyata yang ketara, sama ada disebabkan fraud atau kesilapan.

Semasa penyediaan Penyata Kewangan Majlis Bandaraya Seremban, Ahli Majlis bertanggungjawab untuk menilai keupayaan Majlis Bandaraya Seremban untuk beroperasi sebagai satu usaha berterusan, mendedahkannya jika berkaitan serta menggunakannya sebagai asas perakaunan.

Tanggungjawab Juruaudit Terhadap Pengauditan Penyata Kewangan

Objektif saya adalah untuk memperoleh keyakinan yang munasabah sama ada Penyata Kewangan Majlis Bandaraya Seremban secara keseluruhannya adalah bebas daripada salah nyata yang ketara, sama ada disebabkan fraud atau kesilapan, dan mengeluarkan Sijil Juruaudit yang merangkumi pendapat saya. Jaminan yang munasabah adalah satu tahap jaminan yang tinggi, tetapi bukan satu jaminan bahawa audit yang dijalankan mengikut International Standards of Supreme Audit Institutions akan sentiasa mengesan salah nyata yang ketara apabila ia wujud. Salah nyata boleh wujud daripada fraud atau kesilapan dan dianggap ketara sama ada secara individu atau agregat sekiranya boleh dijangkakan dengan munasabah untuk mempengaruhi keputusan ekonomi yang dibuat oleh pengguna berdasarkan penyata kewangan ini.

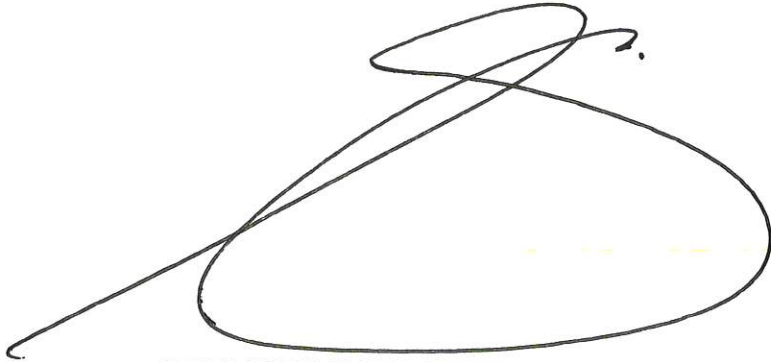
Sebagai sebahagian daripada pengauditan mengikut International Standards of Supreme Audit Institutions, saya menggunakan pertimbangan profesional dan mengekalkan keraguan profesional sepanjang pengauditan. Saya juga:

- a. mengenal pasti dan menilai risiko salah nyata ketara dalam Penyata Kewangan Majlis Bandaraya Seremban, sama ada disebabkan fraud atau kesilapan, merangka dan melaksanakan prosedur audit yang responsif terhadap risiko berkenaan serta mendapatkan bukti audit yang mencukupi dan bersesuaian untuk memberikan asas kepada pendapat saya. Risiko untuk tidak mengesan salah nyata ketara akibat daripada fraud adalah lebih tinggi daripada kesilapan kerana fraud mungkin melibatkan pakatan, pemalsuan, ketinggalan yang disengajakan, representasi yang salah, atau mengatasi kawalan dalaman;
- b. memahami kawalan dalaman yang relevan untuk merangka prosedur audit yang bersesuaian tetapi bukan untuk menyatakan pendapat mengenai keberkesanan kawalan dalaman Majlis Bandaraya Seremban;
- c. menilai kesesuaian dasar perakaunan yang diguna pakai, kemunasabahan anggaran perakaunan dan pendedahan yang berkaitan oleh Ahli Majlis;
- d. membuat kesimpulan terhadap kesesuaian penggunaan asas perakaunan untuk usaha berterusan oleh Ahli Majlis dan berdasarkan bukti audit yang diperoleh, sama ada wujudnya ketidakpastian ketara yang berkaitan dengan peristiwa atau keadaan yang mungkin menimbulkan keraguan yang signifikan terhadap keupayaan Majlis Bandaraya Seremban sebagai satu usaha berterusan. Jika saya membuat kesimpulan bahawa ketidakpastian ketara wujud, saya perlu melaporkan dalam Sijil Juruaudit terhadap pendedahan yang berkaitan dalam Penyata Kewangan Majlis Bandaraya Seremban atau, jika pendedahan tersebut tidak mencukupi, pendapat saya akan diubah. Kesimpulan saya dibuat berdasarkan bukti audit yang diperoleh sehingga tarikh Sijil Juruaudit. Bagaimanapun, peristiwa atau keadaan pada masa hadapan berkemungkinan menyebabkan Majlis Bandaraya Seremban tidak lagi berupaya meneruskan operasi secara usaha berterusan; dan
- e. menilai persembahan secara keseluruhan, struktur dan kandungan Penyata Kewangan Majlis Bandaraya Seremban, termasuk pendedahannya, dan sama ada penyata kewangan tersebut telah melaporkan asas-asas urus niaga dan peristiwa-peristiwa yang memberikan gambaran saksama.

Ahli Majlis telah dimaklumkan, antaranya mengenai skop dan tempoh pengauditan yang dirancang serta penemuan audit yang signifikan termasuk kelemahan kawalan dalaman yang dikenal pasti semasa pengauditan.

Hal-hal Lain

Sijil ini dibuat untuk Ahli Majlis, Majlis Bandaraya Seremban berdasarkan keperluan Akta Kerajaan Tempatan 1976 [Akta 171] dan bukan untuk tujuan lain. Saya tidak bertanggungjawab terhadap pihak lain bagi kandungan sijil ini.

(DATUK WAN SURAYA BINTI WAN MOHD RADZI)
KETUA AUDIT NEGARA
MALAYSIA

PUTRAJAYA

4 NOVEMBER 2024

MAJLIS BANDARAYA SEREMBAN
PENYATA KEWANGAN BAGI TAHUN KEWANGAN BERAKHIR 31 DISEMBER 2023

<u>KANDUNGAN</u>	<u>MUKA SURAT</u>
* Maklumat Majlis	(i)
* Pengakuan Oleh Pegawai Utama Yang Bertanggungjawab Ke Atas Pengurusan Kewangan	(ii)
* Penyata Oleh Ahli-Ahli Majlis	(iii)
* Penyata Kedudukan Kewangan	1
* Penyata Prestasi Kewangan	2
* Penyata Perubahan Aset Bersih	3
* Penyata Aliran Tunai	4
* Penyata Perbandingan Bajet dan Sebenar	5 - 6
* Nota-Nota Kepada Penyata Kewangan	7 - 48

MAJLIS BANDARAYA SEREMBAN

MAKLUMAT MAJLIS

DATUK BANDAR	: Y. BHG DATO' MASRI BIN HAJI RAZALI
SETIAUSAHA	: EN. MAS MIDYAWAN BIN YAHYA
PENGARAH UNDANG-UNDANG DAN PENGUATKUASAAN	: EN. HANIZAM BIN AHMAD
PENGARAH KEWANGAN	: PN. ANIZAHATON BINTI KAMALUDIN
JURUAUDIT	: KETUA AUDIT NEGARA Jabatan Audit Negara Aras 1-5, Lot 2 G 4, Presint 2 Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan 62518 Wilayah Persekutuan Putrajaya
PEJABAT BERDAFTAR	: Wisma MBS Persiaran Forest Heights 1 Jalan Seremban - Tampin 70450 Seremban Negeri Sembilan Darul Khusus
BANK-BANK	: RHB Bank Berhad : Bank Islam Malaysia Berhad : AmBank (M) Berhad : CIMB Bank Berhad : Malayan Banking Berhad : Affin Bank Berhad

MAJLIS BANDARAYA SEREMBAN

PENGAKUAN OLEH PEGAWAI UTAMA YANG BERTANGGUNGJAWAB KE ATAS PENGURUSAN KEWANGAN

Saya, **DATO' MASRI BIN HAJI RAZALI**, pegawai utama yang bertanggungjawab ke atas pengurusan kewangan Majlis Bandaraya Seremban, dengan ikhlasnya mengakui bahawa Penyata Kedudukan Kewangan, Penyata Prestasi Kewangan, Penyata Perubahan Aset Bersih, Penyata Aliran Tunai dan Penyata Perbandingan Bajet dan Sebenar bagi tahun kewangan berakhir pada 31 Disember 2023 yang berikut ini berserta nota-nota di dalamnya, mengikut sebaik-baik pengetahuan dan kepercayaan saya adalah benar dan saya membuat pengakuan ini dengan sebenarnya mempercayai bahawa ianya adalah benar dan menurut kehendak-kehendak Akta Akuan Berkanun, 1960.

Ditandatangani dan diakui oleh)
penama yang tersebut di atas)
di SEREMBAN, NEGERI SEMBILAN)
pada 29 MAY 2024)

Tingkat 1, No. 436 Jalan Temiang
70200 Seremban, Negeri Sembilan Darul Khusus

MAJLIS BANDARAYA SEREMBAN

PENYATA OLEH AHLI-AHLI MAJLIS

Kami, **DATO' HASIM BIN RUSDI** dan **ROSSLAN BIN HASSAN** yang merupakan dua daripada Ahli-Ahli Majlis, Majlis Bandaraya Seremban dengan ini menyatakan bahawa, pada pendapat kami, Penyata Kedudukan Kewangan, Penyata Prestasi Kewangan, Penyata Perubahan Aset Bersih, Penyata Aliran Tunai dan Penyata Perbandingan Bajet dan Sebenar yang berikut ini berserta dengan nota-nota di dalamnya, adalah disediakan dengan mematuhi Piawaian Perakaunan Sektor Awam Malaysia (MPSAS) dan Pekeliling Perbendaharaan bagi menunjukkan pandangan yang benar dan saksama berkenaan kedudukan kewangan Majlis Bandaraya Seremban pada 31 Disember 2023 dan prestasi kewangan serta aliran tunai bagi tahun kewangan berakhir pada tarikh tersebut.

Bagi pihak Ahli-Ahli Majlis,

DATO' HASIM BIN RUSDI

Ahli Majlis,
Majlis Bandaraya Seremban,
Seremban, Negeri Sembilan.

Tarikh : 29 MAY 2024

ROSSLAN BIN HASSAN

Ahli Majlis,
Majlis Bandaraya Seremban,
Seremban, Negeri Sembilan.

Tarikh : 29 MAY 2024

PEJABAT MAJLIS BANDARAYA SEREMBAN
WISMA MBS,
PERSIARAN FOREST HEIGHTS 1,
JALAN SEREMBAN - TAMPIN,
70450 SEREMBAN,
NEGERI SEMBILAN DARUL KHUSUS.

MAJLIS BANDARAYA SEREMBAN

PENYATA KEDUDUKAN KEWANGAN PADA 31 DISEMBER 2023

	NOTA	2023 RM	31.12.2022 RM <i>Seperti yang dinyatakan semula</i>	01.01.2022 RM <i>Seperti yang dinyatakan semula</i>
ASET SEMASA				
Urusniaga bukan pertukaran belum terima	3	63,945,105	60,717,955	59,884,260
Urusniaga pertukaran belum terima	4	10,051,292	9,932,330	8,077,120
Pelbagai akaun belum terima, deposit dan pendahuluan	5	186,961	146,610	113,994
Simpanan tetap	6	141,000,000	106,000,000	113,000,000
Wang di tangan dan di bank	7	23,963,036	23,112,061	10,728,502
		239,146,394	199,908,956	191,803,876
ASET BUKAN SEMASA				
Hartanah, loji dan peralatan	8	3,466,855,973	3,635,515,074	3,871,079,923
Hartanah pelaburan	9	327,046,311	325,845,783	330,286,311
Kerja dalam pelaksanaan	10	170,751	4,397,035	3,275,146
Aset tak ketara	11	1,613,983	1,828,555	2,337,432
Pelbagai akaun belum terima, deposit dan pendahuluan	5	2,891,299	2,613,935	2,496,954
		3,798,578,317	3,970,200,382	4,209,475,766
JUMLAH ASET		4,037,724,711	4,170,109,338	4,401,279,642
LIABILITI SEMASA				
Pelbagai akaun belum bayar dan perbelanjaan terakru	12	83,324,984	57,827,138	61,772,962
Geran tertunda	13	15,276,177	4,215,237	6,746,774
Peruntukan	14	5,291,466	3,638,943	3,589,516
Peruntukan manfaat kakitangan	15	414,645	341,341	296,512
Pinjaman sewa beli	16	342,874	325,050	1,142,624
Pinjaman	17	4,027,975	4,086,645	4,064,371
		108,678,121	70,434,354	77,612,759
LIABILITI BUKAN SEMASA				
Peruntukan manfaat kakitangan	15	3,605,349	2,765,001	2,573,937
Pinjaman sewa beli	16	777,626	1,132,705	1,415,526
Pinjaman	17	44,104,663	50,604,523	55,448,724
		48,487,638	54,502,229	59,438,187
JUMLAH LIABILITI		157,165,759	124,936,583	137,050,946
ASET BERSIH		3,880,558,952	4,045,172,755	4,264,228,696
ASET BERSIH				
Kumpulan Wang Majlis		3,879,003,952	4,043,867,755	4,262,923,696
Kumpulan Wang Pinjaman		1,555,000	1,305,000	1,305,000
		3,880,558,952	4,045,172,755	4,264,228,696

Sila rujuk nota-nota kepada penyata kewangan

MAJLIS BANDARAYA SEREMBAN
PENYATA PRESTASI KEWANGAN
BAGI TAHUN KEWANGAN BERAKHIR 31 DISEMBER 2023

	NOTA	2023 RM	2022 RM <i>Seperti yang dinyatakan semula</i>
HASIL			
Urusniaga bukan pertukaran	18	331,741,845	312,737,156
Urusniaga pertukaran	19	33,008,082	28,493,648
Lain-lain terimaan	20	2,235,085	1,065,319
JUMLAH HASIL		366,985,012	342,296,123
PERBELANJAAN			
Emolumen			
Gaji dan upahan		33,076,413	31,091,860
Elaun tetap		9,411,191	9,419,023
Sumbangan berkanun untuk kakitangan		5,800,662	5,478,868
Elaun lebih masa		4,833,098	4,474,964
Faedah kewangan yang lain		4,388,888	4,791,622
Elaun Ahli Majlis		785,828	763,735
		58,296,080	56,020,072
Perkhidmatan dan Bekalan			
Perbelanjaan perjalanan dan sara hidup	21	1,386,855	1,288,044
Pengangkutan barang-barang		6,396	6,817
Utiliti	22	23,778,862	17,623,700
Sewaan	23	1,165,530	810,690
Bekalan bahan-bahan mentah	24	3,795,637	3,515,478
Bekalan dan bahan-bahan lain	25	2,163,096	2,004,355
Penyelenggaraan dan pembaikan kecil	26	98,024,746	139,837,054
Perkhidmatan ikhtisas dan hospitaliti	27	85,089,129	79,819,802
		215,410,251	244,905,940
Pemberian dan Kenaan Bayaran Tetap			
Pemberian dalam negeri	28	615,162	449,321
Tuntutan, insurans dan pampasan	29	1,911,532	3,720
Ganjaran		316,817	255,215
Gantian cuti rehat		1,427,371	1,198,239
Kos pinjaman	30	2,677,661	2,551,168
		6,948,543	4,457,663
Perbelanjaan-Perbelanjaan Lain			
Pelbagai perbelanjaan	31	3,269,801	3,158,059
Perbelanjaan pembangunan	32	6,701,619	6,272,653
Pulangkan dan hapuskira		247,540	1,066,471
		10,218,960	10,497,183
Susutnilai, Rosot nilai dan Pelunasan			
Lain-lain aset		14,015,640	19,454,722
Aset infrastruktur		226,709,341	226,016,484
		240,724,981	245,471,206
JUMLAH PERBELANJAAN		531,598,815	561,352,064
KURANGAN BAGI TAHUN		(164,613,803)	(219,055,941)

Sila rujuk nota-nota kepada penyata kewangan

MAJLIS BANDARAYA SEREMBAN
PENYATA PERUBAHAN ASET BERSIH
BAGI TAHUN KEWANGAN BERAKHIR 31 DISEMBER 2023

	Nota	Kumpulan Wang Majlis RM	Kumpulan Wang Pinjaman RM	Jumlah Aset Bersih RM
Baki pada 1 Januari 2022		4,000,873,822	1,305,000	4,002,178,822
-Seperti yang dinyatakan terdahulu				
Pelarasan tahun lalu	37	262,049,874	-	262,049,874
Baki pada 1 Januari 2022		4,262,923,696	1,305,000	4,264,228,696
-Seperti yang dinyatakan semula				
Kurangan bagi tahun		(219,055,941)	-	(219,055,941)
Baki pada 31 Disember 2022		4,043,867,755	1,305,000	4,045,172,755
Pindahan (ke) / dari		(250,000)	250,000	-
Kurangan bagi tahun		(164,613,803)	-	(164,613,803)
Baki pada 31 Disember 2023		3,879,003,952	1,555,000	3,880,558,952

Sila rujuk nota-nota kepada penyata kewangan

MAJLIS BANDARAYA SEREMBAN
PENYATA ALIRAN TUNAI
BAGI TAHUN KEWANGAN BERAKHIR 31 DISEMBER 2023

	NOTA	2023 RM	2022 RM <i>Seperti yang dinyatakan semula</i>
ALIRAN TUNAI DARIPADA AKTIVITI OPERASI			
Kurangan bagi tahun		(164,613,803)	(219,055,941)
Pergerakan bukan tunai:			
Susutnilai dan pelunasan		240,724,981	245,471,206
Hapuskira		217,337	955,406
Serahan aset infrastruktur		(63,430,403)	-
Keuntungan atas jualan aset		(54,357)	-
Hutang lapuk aset kewangan		551,509	1,185,036
Elaun rosot nilai bersih		1,283,882	777,572
Pelarasan belanja aset		-	429,314
Pendapatan geran		(12,377,573)	(15,454,335)
Pendapatan faedah		(6,548,701)	(3,657,197)
Lain-lain terimaan bukan tunai		-	(93,523)
Perbelanjaan faedah		2,677,661	2,551,168
Perubahan bersih belum terima		(5,206,478)	(4,360,272)
Perubahan bersih belum bayar		25,497,846	(3,945,825)
Perubahan bersih peruntukan		1,652,523	49,427
Perubahan bersih peruntukan manfaat kakitangan		913,652	235,893
Aliran tunai bersih dijana daripada aktiviti operasi		21,288,076	5,087,929
ALIRAN TUNAI DARIPADA AKTIVITI PELABURAN			
Belian hartanah, loji dan peralatan	39	(4,603,944)	(975,481)
Belian aset tak ketara		(409,564)	(279,386)
Belian hartanah pelaburan	40	(2,466,853)	(795,325)
Tambahan kerja dalam kemajuan		(2,022,761)	(3,684,581)
Terimaan daripada jualan hartanah, loji dan peralatan		3,944,994	20
Faedah diterima		6,255,960	3,271,553
Aliran tunai bersih dijana daripada / (digunakan untuk) aktiviti pelaburan		697,832	(2,463,200)
ALIRAN TUNAI DARIPADA AKTIVITI PEMBIAYAAN			
Penerimaan geran bersih		23,438,513	12,922,798
Perubahan bersih pinjaman		(9,027,101)	(7,164,004)
Pengurangan simpanan tetap dicagarkan		3,000,000	1,000,000
Pembayaran pinjaman sewa beli		(546,345)	(2,999,964)
Aliran tunai bersih dijana daripada aktiviti pembiayaan		16,865,067	3,758,830
Peningkatan bersih dalam tunai dan kesetaraan tunai		38,850,975	6,383,559
Tunai dan kesetaraan tunai pada awal tahun		117,048,061	110,664,502
Tunai dan kesetaraan tunai pada akhir tahun		155,899,036	117,048,061
<i>Tunai dan kesetaraan tunai pada akhir tempoh terdiri daripada :</i>			
Simpanan tetap		141,000,000	106,000,000
Wang di tangan dan di bank		23,963,036	23,112,061
		164,963,036	129,112,061
Tolak : Simpanan tetap dicagarkan		(9,000,000)	(12,000,000)
Tolak : Akaun Rizab Perkhidmatan Kewangan dicagarkan		(64,000)	(64,000)
		155,899,036	117,048,061

Sila rujuk nota-nota kepada penyata kewangan

MAJLIS BANDARAYA SEREMBAN

PENYATA PERBANDINGAN BAJET DAN SEBENAR
BAGI TAHUN KEWANGAN BERAKHIR 31 DISEMBER 2023

	JUMLAH BAJET		Jumlah	^Varian Bajet		Nota
	Asal RM	Akhir RM	Sebenar RM	RM	%	
PENERIMAAN						
Urusniaga bukan pertukaran	179,045,800	179,045,800	185,338,275	6,292,475	3.51	(a)
Urusniaga pertukaran	26,454,200	26,454,200	36,138,025	9,683,825	36.61	(b)
	<u>205,500,000</u>	<u>205,500,000</u>	<u>221,476,300</u>	<u>15,976,300</u>	<u>7.77</u>	
PEMBAYARAN						
Emolumen	59,770,000	59,365,000	58,304,615	(1,060,385)	(1.79)	
Perkhidmatan dan bekalan	127,293,000	140,423,300	133,759,357	(6,663,943)	(4.75)	(c)
Pemilikan harta modal	5,100,000	4,921,600	4,754,491	(167,109)	(3.40)	
Pemberian dan kenaan bayaran tetap	10,004,000	11,663,400	11,194,792	(468,608)	(4.02)	
Perbelanjaan lain-lain	1,864,000	1,704,700	1,615,075	(89,625)	(5.26)	
Perbelanjaan pembangunan	11,469,000	15,747,000	6,670,679	(9,076,321)	(57.64)	(d)
	<u>215,500,000</u>	<u>233,825,000</u>	<u>216,299,009</u>	<u>(17,525,991)</u>	<u>(7.50)</u>	
(KURANGAN) / LEBIHAN BAGI TAHUN	<u>(10,000,000)</u>	<u>(28,325,000)</u>	<u>5,177,291</u>			

^ Merujuk kepada varian di antara Jumlah Sebenar dan Jumlah Bajet Akhir.

Penjelasan bagi varian yang ketara adalah seperti berikut:

Nota (a)

Termasuk di dalam peningkatan urusniaga bukan pertukaran adalah disebabkan oleh peningkatan yang ketara di dalam kutipan cukai taksiran serta notis dan denda masing-masing berjumlah RM2,643,788 dan RM3,396,239. Peningkatan di dalam kutipan cukai taksiran adalah disebabkan oleh Kempen Cabutan Bertuah yang dilaksanakan mulai bulan Julai hingga 25 Disember 2023 oleh Majlis bagi tujuan menggalakkan pembayar cukai di dalam menunaikan tanggungjawabnya. Peningkatan di dalam notis dan denda pula adalah disebabkan oleh Kempen Pengecualian Notis E Cukai Taksiran mulai bulan September hingga Disember 2023 dan Kempen Pengurangan Kompau Kesalahan Letak Kereta mulai bulan Julai hingga Ogos 2023.

Nota (b)

Termasuk di dalam peningkatan urusniaga pertukaran adalah disebabkan oleh peningkatan yang ketara di dalam hasil perkhidmatan dan bayaran perkhidmatan dan keuntungan dari pelaburan dan pembiayaan diberi masing-masing berjumlah RM4,529,573 dan RM3,934,656. Peningkatan di dalam hasil perkhidmatan dan bayaran perkhidmatan sebahagian besarnya adalah disebabkan oleh penerimaan daripada pemprosesan pelan infrastruktur bagi pembangunan kawasan perindustrian Techpark 3, Bandar Enstek, pertambahan permohonan pelan bangunan, yuran pemprosesan permit sementara serta penerimaan daripada pelupusan aset.

Peningkatan di dalam keuntungan dari pelaburan dan pembiayaan diberi pula adalah disebabkan oleh peningkatan di dalam kadar keuntungan yang ditawarkan kepada Majlis kesan daripada peningkatan Kadar Dasar Semalaman (OPR).

Nota (c)

Termasuk di dalam pengurangan perkhidmatan dan bekalan adalah disebabkan oleh pengurangan di dalam penyelenggaraan dan pembaikan kecil yang dibeli serta perkhidmatan iktisas dan hospitaliti masing-masing berjumlah RM2,161,510 dan RM3,411,751. Pengurangan di dalam penyelenggaraan dan pembaikan kecil yang dibeli sebahagian besarnya adalah disebabkan oleh pembinaan tangki air di Tapak Penjaja Setempat Taman Pinggiran Senawang dan Tapak Penjaja Setempat Taman Coral Height tidak dapat disiapkan sepenuhnya di dalam tahun kewangan semasa. Selain daripada itu, pengurangan di dalam penyelenggaraan dan pembaikan kecil juga adalah disebabkan oleh penjimatan atas penyelaras kontrak penyelenggaraan Pusat Data Ibu Pejabat dan Cawangan Nilai.

Sila rujuk nota-nota kepada penyata kewangan

MAJLIS BANDARAYA SEREMBAN

PENYATA PERBANDINGAN BAJET DAN SEBENAR
BAGI TAHUN KEWANGAN BERAKHIR 31 DISEMBER 2023 (SAMBUNGAN)

Nota (c) (sambungan)

Pengurangan di dalam perkhidmatan ikhtisas dan hospitaliti sebahagian besarnya adalah disebabkan oleh bayaran tunggakan dan semasa bayaran tipping belum dimuktamadkan. Selain itu, pengurangan perkhidmatan landskap kerana kerja-kerja penyelenggaraan dibatalkan setelah kawasan tersebut dilaksanakan secara dalaman (*in-house*). Pengurangan perkhidmatan jurutera pula adalah disebabkan oleh pemasangan elektrik, kajian jalan Taman Tuanku Jaafar ditangguhkan.

Nota (d)

Termasuk di dalam pengurangan perbelanjaan pembangunan adalah pengurangan di dalam penilaian semula, runtuh tanah/cerun dan perisian komputer dalam pelaksanaan masing-masing berjumlah RM3,893,436, RM2,187,819 dan RM1,289,709.

Pengurangan di dalam penilaian semula adalah disebabkan oleh prestasi syarikat yang dilantik tidak mencapai sasaran kerja yang ditetapkan. Ini kerana berlaku kelewatan di pihak perunding mengemukakan maklumat yang diperlukan.

Pengurangan runtuh tanah/cerun adalah disebabkan oleh kerja pembaikan tebing jalan serta lain-lain kerja berkaitan di Jalan S2 H20, Park Avenue, Seremban 2 yang telah ditampung melalui terimaan peruntukan dari Kementerian Pembangunan dan Kerajaan Tempatan (KPKT) manakala kerja tebing Jalan Dato Klana Makmor tidak dapat dibelanjakan disebabkan terdapat isu pencerobohan tanah milik persendirian dimana kerja-kerja pembaikan terpaksa diberhentikan.

Pengurangan perisian komputer dalam pelaksanaan adalah disebabkan oleh kelulusan tender Sistem Perakaunan Bersepadu Kewangan hanya diperolehi pada 24 Januari 2024.

Sila rujuk nota-nota kepada penyata kewangan

MAJLIS BANDARAYA SEREMBAN

NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN **BAGI TAHUN KEWANGAN BERAKHIR 31 DISEMBER 2023**

1. MAKLUMAT AM

1.1. Kegiatan Utama Majlis

Kegiatan Utama Majlis adalah memberi dan meningkatkan perkhidmatan dan kemudahan prasarana serta perancangan dan perlaksanaan program-program pentadbiran, ekonomi dan sosial bagi kawasan Majlis.

Mengenakan cukai taksiran terhadap pemilik-pemilik harta bagi harta-harta yang boleh dikenakan cukai taksiran yang secara langsung atau tidak langsung menerima perkhidmatan Majlis seperti penataan lampu jalan, pembersihan longkang dan kutipan sampah.

Mengenakan sewa ke atas premis-premis Majlis.

Mengeluarkan lesen perniagaan kepada peniaga-peniaga yang menjalankan aktiviti perniagaan dalam kawasan operasi Majlis.

1.2. Penyata Kewangan ini dibentangkan dalam Ringgit Malaysia ("RM") yang merupakan mata wang fungsian dan persembahan Majlis.

1.3. Penyata Kewangan bagi tahun kewangan berakhir 31 Disember 2023 telah dibentang dan diluluskan oleh Mesyuarat Majlis Penuh Majlis Bandaraya Seremban pada **29 Mei 2024**.

2. DASAR-DASAR PERAKAUNAN

2.1. Asas Penyediaan Penyata Kewangan

2.1.1. Penyata Kewangan Majlis disediakan berdasarkan kepada konvensyen kos sejarah selain yang dinyatakan secara berasingan dan mematuhi Piawaian Perakaunan Sektor Awam Malaysia (MPSAS) dan Pekeliling Perbendaharaan.

2.1.2. Penyediaan Penyata Kewangan memerlukan pertimbangan, anggaran dan andaian yang memberi kesan kepada penggunaan dasar dan amaun bagi aset, liabiliti, hasil dan belanja yang dilaporkan.

Anggaran dan andaian yang digunakan akan disemak secara berterusan. Semakan semula kepada anggaran perakaunan akan diiktiraf dalam tempoh anggaran tersebut disemak, jika semakan semula hanya memberi kesan kepada tempoh tersebut, atau dalam tempoh semakan dan tempoh masa hadapan sekiranya semakan semula memberi kesan kepada tempoh semasa dan masa yang akan datang.

Sekiranya pertimbangan ini memberi kesan signifikan kepada amaun yang diiktiraf dalam Penyata Kewangan, ia hendaklah didedahkan dalam Nota 2.19 kepada Penyata Kewangan.

2. DASAR-DASAR PERAKAUNAN (SAMBUNGAN)

2.2. Pengiktirafan Pendapatan

2.2.1. Hasil daripada Urusniaga Bukan Pertukaran

Urusniaga bukan pertukaran akan diiktiraf sebagai aset apabila terdapat manfaat ekonomi masa depan atau potensi perkhidmatan yang dijangka mengalir ke dalam Majlis, ianya berpunca daripada peristiwa lampau serta nilai saksama aset dapat diukur dengan munasabah. Urusniaga bukan pertukaran yang diiktiraf sebagai aset hendaklah diiktiraf sebagai hasil, kecuali setakat liabiliti yang juga diiktiraf berkenaan dengan aliran masuk yang sama sebagai tertunda di dalam penyata kedudukan kewangan. Apabila obligasi terhadap sesuatu liabiliti itu telah dipenuhi, Majlis hendaklah mengurangkan amaun bawaan liabiliti yang diiktiraf itu dan mengiktiraf amaun hasil yang sama dengan pengurangan itu.

Hasil daripada Urusniaga Bukan Pertukaran adalah seperti berikut :

(i) Cukai Taksiran

Cukai taksiran adalah hasil cukai yang dikenakan ke atas pegangan harta berkadar yang terletak di dalam kawasan Majlis. Cukai taksiran diiktiraf sebagai hasil dalam lebihan atau kurangan semasa bil cukai semasa dikeluarkan iaitu pada setiap 1 Januari dan 1 Julai.

(ii) Geran Kerajaan dan Sumbangan Awam

Geran kerajaan dan sumbangan awam yang tidak dikenakan syarat-syarat prestasi masa depan yang tertentu seperti geran keseimbangan diambilkira sebagai hasil di dalam lebihan atau kurangan. Geran kerajaan dan sumbangan awam yang dikenakan syarat-syarat prestasi masa depan tertentu seperti geran pembangunan diiktiraf sebagai liabiliti dan dilunaskan sebagai hasil bersamaan dengan amaun bawaan liabiliti yang telah memenuhi syarat.

(iii) Serahan Aset Infrastruktur

Serahan aset infrastruktur merupakan aset-aset yang diserahkan kepada Majlis oleh pemaju sebagai memenuhi kehendak kebenaran merancang. Aset-aset infrastruktur ini merujuk kepada jalan raya, jambatan dan pondok bas dan hentian teksi.

Serahan aset infrastruktur ini akan diiktiraf di dalam lebihan atau kurangan pada nilai saksama apabila ia diserahkan kepada Majlis.

(iv) Lesen, Bayaran Pendaftaran dan Permit

Majlis merekodkan semua bayaran yang dikenakan berhubung dengan pemberian kelulusan atau kebenaran kepada individu, perbadanan, perniagaan dan perusahaan-perusahaan lain untuk tujuan peraturan dan kawalan. Ianya termasuk lesen perniagaan, permit sementara, lesen anjing, iklan dan lain-lain.

Majlis merekodkan semua bayaran pendaftaran yang dikenakan kepada kontraktor, pembekal dan lain-lain sebelum memulakan urusniaga dengan pihak Majlis.

Hasil bagi lesen, bayaran pendaftaran dan permit diiktiraf setelah Majlis menerima bayaran kerana ketidakpastian sama ada pelesen mahu meneruskan perniagaan setelah tamat tempoh lesen.

2. DASAR-DASAR PERAKAUNAN (SAMBUNGAN)

2.2. Pengiktirafan Pendapatan (sambungan)

2.2.1. Hasil daripada Urusniaga Bukan Pertukaran (sambungan)

(v) Sumbangan Membantu Kadar

Sumbangan membantu kadar adalah hasil cukai tak langsung yang dikenakan ke atas pegangan harta berkadar bagi agensi-agensi Kerajaan dan Badan Berkanun yang terletak di dalam kawasan Majlis. Sumbangan membantu kadar diiktiraf sebagai hasil dalam lebihan atau kurangan semasa bil dikeluarkan iaitu pada setiap awal tahun.

(vi) Notis dan Denda

Notis dan denda merupakan bayaran denda, sitaan dan hukuman–hukuman lain yang dikenakan kerana melanggar undang-undang atau kerana kegagalan memenuhi tanggungan kontrak sama ada berkaitan dengan spesifikasi atau masa termasuk denda cukai taksiran, waran, kos guaman, kompaun dan lain-lain kos penguatkuasaan.

Hasil bagi notis dan denda diiktiraf setelah Majlis menerima bayaran kerana berdasarkan pengalaman dan ketidakpastian dalam membuat kutipan ke atas hasil notis dan denda.

(vii) Sumbangan dan Terimaan Gantian Tempatan

Sumbangan dan terimaan gantian tempatan adalah merupakan terimaan daripada pemaju untuk sumbangan pengindahan awam.

Sumbangan ini akan diiktiraf setelah hak penerimaan oleh Majlis dapat ditentukan.

2.2.2. Hasil daripada Urusniaga Pertukaran

Hasil daripada urusniaga pertukaran diiktiraf apabila terdapat kemungkinan bahawa manfaat ekonomi masa hadapan atau potensi perkhidmatan akan mengalir kepada Majlis dan manfaat ini boleh diukur dengan pasti.

Hasil daripada Urusniaga Pertukaran adalah seperti berikut :

(i) Perkhidmatan dan Bayaran Perkhidmatan

Perkhidmatan dan bayaran perkhidmatan ini melibatkan semua terimaan berkenaan dengan perkhidmatan yang diberi oleh Majlis termasuk perkhidmatan tempat letak kereta, pelan perancangan, pelan infrastruktur, pelan bangunan, senggaraan gerai dan pasar, potong rumput dan lain-lain perkhidmatan.

Hasil bagi perkhidmatan dan bayaran perkhidmatan diiktiraf apabila perkhidmatan telah diberi di dalam tempoh kewangan.

(ii) Sewaan

Hasil sewa yang dikenakan ke atas premis-premis Majlis diiktiraf di dalam lebihan atau kurangan pada asas garis lurus sepanjang tempoh pajakan.

(iii) Keuntungan dari Pelaburan dan Pembiayaan Diberi

Majlis akan menerima keuntungan dari pelaburan melalui penggunaan aset Majlis oleh pihak lain. Selain itu, Majlis juga menerima keuntungan daripada pembiayaan yang diberikan kepada kakitangan.

2. DASAR-DASAR PERAKAUNAN (SAMBUNGAN)

2.2. Pengiktirafan Pendapatan (*sambungan*)

2.2.2. Hasil daripada Urusniaga Pertukaran (*sambungan*)

(iii) Keuntungan dari Pelaburan dan Pembiayaan Diberi (*sambungan*)

Keuntungan dari pelaburan dan pembiayaan diberi diiktiraf atas dasar perkadaran masa yang mengambilkira kadar pulangan hasil efektif atas aset tersebut. Kadar pulangan hasil efektif ke atas aset ialah kadar keuntungan atau faedah yang diperlukan untuk mendiskaunkan jangkaan aliran penerimaan tunai masa hadapan sepanjang tempoh hayat aset tersebut untuk disamakan dengan amaun bawaan awal aset tersebut.

(iv) Perolehan dari Jualan Barang

Perolehan dari jualan barang merupakan terimaan daripada jualan borang sebut harga dan tender serta jualan harta benda fizikal (tidak termasuk pelaburan) dan lain-lain yang diiktiraf apabila terdapat kemungkinan bahawa manfaat ekonomi masa hadapan atau potensi perkhidmatan akan mengalir kepada Majlis dan manfaat ini boleh diukur dengan pasti.

2.2.3. Lain-lain Terimaan

Lain-lain terimaan akan diiktiraf apabila terdapat manfaat ekonomi masa depan atau potensi perkhidmatan yang akan mengalir ke dalam Majlis dan lain-lain terimaan tersebut dapat diukur dengan munasabah.

2.3. Hartanah, Loji dan Peralatan

2.3.1. Hartanah, loji dan peralatan diiktiraf pada nilai kos yang melebihi RM2,000 setiap satu.

2.3.2. Bagi tanah-tanah yang bukan milik Majlis yang mana didirikan bangunan Majlis di atasnya, tanah-tanah tersebut tidak diakaunkan kerana Majlis tidak mempunyai kawalan yang menyeluruh ke atasnya.

2.3.3. Perolehan tanah dan bangunan yang tidak diasingkan kosnya semasa perolehan akan dinilai secara berasingan oleh Pengarah Penilaian dan Pengurusan Harta Majlis. Nilai ini kemudiannya akan dinisbahkan kepada peratus (%) oleh Pengarah Penilaian dan Pengurusan Harta bagi penentuan kos tanah dan bangunan.

2.3.4. Hartanah, loji dan peralatan pada awalnya direkod pada kos. Kos termasuk semua kos langsung yang terlibat untuk membawa aset tersebut ke lokasi dan keadaan yang membolehkannya beroperasi dalam cara yang dikehendaki oleh pihak pengurusan. Kos penggantian bagi mana-mana aset yang memerlukan penggantian secara berkala akan dipermodalkan manakala nilai dibawa bagi bahagian yang diganti tersebut akan dinyahiktirafkan. Kos-kos perkhidmatan harian akan diiktiraf sebagai perbelanjaan dalam lebihan atau kurangan.

2.3.5. Selepas pengiktirafan awal, hartanah, loji dan peralatan yang telah dipermodalkan akan diakaunkan pada kos tolak susutnilai dan rosot nilai terkumpul (jika ada).

2. DASAR-DASAR PERAKAUNAN (SAMBUNGAN)

2.3. Hartanah, Loji dan Peralatan (sambungan)

- 2.3.6. Jika sesuatu aset diperoleh melalui urus niaga bukan pertukaran, kos hendaklah diukur berdasarkan nilai saksama pada tarikh perolehan. Aset-aset ini kemudiannya akan dikreditkan di dalam lebihan atau kurangan, melainkan jika terdapat syarat-syarat mengenai penggunaan aset tersebut, di mana ia perlu diiktiraf di dalam liabiliti semasa. Nilai saksama ditentukan dengan merujuk kepada nilai oleh Pengarah Penilaian Dan Pengurusan Harta Majlis.
- 2.3.7. Nilai dibawa item hartanah, loji dan peralatan hendaklah dinyahiktirafkan semasa pelupusan atau apabila tiada manfaat ekonomi masa hadapan atau potensi perkhidmatan yang dijangka daripada penggunaan atau pelupusannya. Keuntungan atau kerugian atas nyahiktiraf hartanah, loji dan peralatan adalah ditentukan dengan membandingkan nilai pelupusan bersih dengan nilai dibawa aset di mana perbezaannya akan diambil kira sebagai keuntungan atau kerugian di dalam lebihan atau kurangan.
- 2.3.8. Peralatan taman permainan diiktiraf sebagai belanja dalam lebihan atau kurangan atas faktor kesukaran kawalan ke atas alatan dan mempunyai tempoh usia guna yang pendek.

2.4. Susutnilai Hartanah, Loji dan Peralatan

- 2.4.1. Susutnilai dikira mengikut kaedah garis lurus untuk menghapus kira kos aset tersebut sepanjang anggaran hayat berguna aset-aset berkenaan. Susutnilai tanah pula dikira mengikut tempoh pajakan. Tanah pegangan bebas tidak disusutnilaikan.

- 2.4.2. Kadar susutnilai tahunan hartanah, loji dan peralatan adalah seperti berikut:

Hartanah, loji dan peralatan	Kadar tahunan
Tanah	Mengikut tempoh pajakan
Bangunan	
i. Batu	2%
ii. Kayu / Tidak Kekal	5%
Kenderaan	12% - 20%
Jentera	12% - 20%
Peralatan dan kelengkapan	10% - 20%
Aset infrastruktur	
i. Jambatan	2%
ii. Jalan Raya, Pondok Bas dan Hentian Teksi	5%

- 2.4.3. Jika terdapat tanda perubahan yang ketara dalam faktor-faktor yang memberi kesan kepada nilai sisa, jangkaan hayat atau corak berguna aset sejak tarikh laporan tahunan lepas, nilai sisa, kaedah susutnilai dan hayat berguna aset yang boleh disusutnilai akan disemak semula dan dilaraskan secara prospektif.

2.5. Hartanah Pelaburan

- 2.5.1. Hartanah pelaburan adalah hartanah yang dipegang untuk menjana sewaan atau peningkatan modal atau kedua-duanya.
- 2.5.2. Bagi tanah-tanah yang bukan milik Majlis yang mana didirikan bangunan Majlis di atasnya, tanah-tanah tersebut tidak diakaunkan kerana Majlis tidak mempunyai kawalan yang menyeluruh ke atasnya.

2. DASAR-DASAR PERAKAUNAN (SAMBUNGAN)

2.5. Hartanah Pelaburan (sambungan)

- 2.5.3. Pengiktirafan awal bagi hartanah pelaburan yang diperolehi melalui urusan pertukaran adalah diiktiraf pada harga kos manakala perolehan melalui urusan bukan pertukaran diukur pada nilai saksama pada tarikh perolehan. Nilai saksama ditentukan dengan merujuk kepada penilaian oleh Pengarah Penilaian Dan Pengurusan Harta Majlis. Nilai ini kemudiannya akan dinisbahkan kepada peratus (%) oleh Pengarah Penilaian dan Pengurusan Harta bagi penentuan kos tanah dan bangunan.
- 2.5.4. Susulan kepada pengiktirafan awal, hartanah pelaburan dinyatakan sebagai kos tolak susutnilai dan rosot nilai terkumpul (jika ada).
- 2.5.5. Susutnilai hartanah pelaburan dikira menggunakan asas garis lurus mengikut anggaran hayat berguna aset tersebut. Hartanah pelaburan berkaitan tanah pegangan bebas tidak disusutkan nilai, tetapi tanah pajakan dilunaskan mengikut tempoh pajakan. Bangunan disusutnilai pada kadar 2-5% setahun. Caj susutnilai akan diiktiraf di dalam lebihan atau kurangan.
- 2.5.6. Keuntungan atau kerugian atas nyahiktiraf hartanah pelaburan adalah ditentukan dengan membandingkan nilai pelupusan bersih dengan nilai dibawa aset di mana perbezaannya akan diambil kira sebagai keuntungan atau kerugian di dalam lebihan atau kurangan.

2.6. Aset Tak Ketara

- 2.6.1. Aset tak ketara diiktiraf apabila ia terdapat kemungkinan bahawa manfaat ekonomi masa hadapan atau potensi perkhidmatan akan mengalir kepada Majlis dan kos atau nilai saksama aset boleh diukur dengan pasti.
- 2.6.2. Aset tak ketara diperolehi secara berasingan adalah diukur pada kos pada awalnya manakala aset yang diperolehi melalui urusan bukan pertukaran akan diukur berdasarkan nilai saksama pada tarikh perolehan. Nilai saksama ditentukan dengan merujuk kepada penilaian oleh Pengarah Teknologi Maklumat Dan Komunikasi Majlis. Selepas itu, aset tak ketara diukur pada kos ditolak sebarang pelunasan terkumpul dan sebarang kerugian rosot nilai terkumpul, jika ada. Kos yang berkaitan dengan aset tak ketara yang dijanakan secara dalaman kecuali perbelanjaan pembangunan diiktiraf sebagai perbelanjaan.
- 2.6.3. Sesuatu aset tak ketara itu akan dinilai sama ada terdapat tempoh jangkaan hayat ataupun tidak. Jika aset tak ketara itu tidak mempunyai jangkaan hayat, maka ia tidak perlu dilunaskan tetapi perlu dinilai sama ada perlu dibuat rosot nilai jika terdapat sebarang petunjuk.
- 2.6.4. Perisian komputer dilunaskan berdasarkan jangkaan hayat selama 5 tahun.
- 2.6.5. Pada setiap tarikh pelaporan, tempoh dan kaedah pelunasan akan dikaji semula jika terdapat tanda perubahan yang ketara dalam faktor-faktor yang memberi kesan kepada nilai sisa, jangkaan hayat atau corak penggunaan aset sejak tarikh pelaporan tahunan yang lalu.
- 2.6.6. Keuntungan atau kerugian atas nyahiktiraf aset tak ketara adalah ditentukan dengan membandingkan nilai pelupusan bersih dengan nilai dibawa aset di mana perbezaannya akan diambil kira sebagai keuntungan atau kerugian di dalam lebihan atau kurangan.
- 2.6.7. Perisian komputer dalam pelaksanaan adalah kerja-kerja pembangunan perisian yang belum disempurnakan sehingga akhir tahun kewangan. Ia akan dipermodalkan apabila perisian tersebut sedia untuk digunakan mengikut tarikh Ujian Penerimaan Akhir (*Final Acceptance Test*) atau tarikh penilaian perakuan bayaran mengikut kesesuaian dan dilunaskan.

2. DASAR-DASAR PERAKAUNAN (SAMBUNGAN)

2.6. Aset Tak Ketara (sambungan)

- 2.6.8. Sekiranya perisian komputer dalam pelaksanaan telah mendapat Ujian Penerimaan Akhir (*Final Acceptance Test*) atau tarikh penilaian perakuan tetapi Perakuan Muktamad belum dimuktamadkan, perbelanjaan masa hadapan yang diperlukan untuk menyelesaikannya akan diiktiraf sebagai liabiliti.

2.7. Kerja Dalam Pelaksanaan

- 2.7.1. Kerja dalam pelaksanaan adalah bagi kerja-kerja pembinaan hartanah, loji dan peralatan serta hartanah pelaburan yang belum disempurnakan sehingga akhir tahun kewangan. Kos ini akan dipermodalkan sebagai hartanah, loji dan peralatan atau hartanah pelaburan mengikut tarikh Sijil Perakuan Siap (*Certificate of Practical Completion*) atau Sijil Perakuan Penyiapan dan Pematuhan (*Certificate of Completion and Compliance*) dikeluarkan dan dilunaskan.
- 2.7.2. Sekiranya kerja dalam pelaksanaan telah mendapat Sijil Perakuan Siap (*Certificate of Practical Completion*) atau Sijil Perakuan Penyiapan dan Pematuhan (*Certificate of Completion and Compliance*) tetapi Perakuan Muktamad belum dimuktamadkan, perbelanjaan masa hadapan yang diperlukan untuk menyelesaikannya akan diiktiraf sebagai liabiliti.

2.8. Inventori

Majlis mempunyai inventori iaitu bekalan dan bahan ganti yang dipegang pada nilai tidak melebihi RM1,000,000 untuk 3 tahun kewangan berturutan. Inventori ini diiktiraf sebagai belanja (apabila transaksi berlaku) dalam lebihan atau kurangan.

2.9. Aset Kewangan

- 2.9.1. Aset kewangan diiktiraf dalam penyata kedudukan kewangan apabila Majlis menjadi pihak kepada peruntukan kontrak instrumen.
- 2.9.2. Pada pengiktirafan awal, aset kewangan adalah diukur pada nilai saksama, termasuk kos urusaniaga untuk aset kewangan yang tidak diukur pada nilai saksama menerusi lebihan atau kurangan, yang terlibat secara langsung di dalam menerbitkan aset kewangan.
- 2.9.3. Selepas pengiktirafan awal, aset kewangan akan dikelaskan kepada salah satu daripada empat kategori aset kewangan iaitu aset kewangan diukur pada nilai saksama menerusi lebihan atau kurangan, pinjaman dan belum terima, pelaburan dipegang hingga matang dan aset kewangan sedia untuk dijual.
- 2.9.4. Pembelian atau penjualan aset kewangan yang memerlukan penyerahan aset dalam tempoh masa yang ditetapkan oleh peraturan atau konvensyen di dalam pasaran akan diiktiraf pada tarikh transaksi itu dibuat, iaitu tarikh di mana Majlis membuat komitmen untuk membeli atau menjual aset tersebut.

2. DASAR-DASAR PERAKAUNAN (SAMBUNGAN)

2.9. Aset Kewangan (sambungan)

2.9.5. Majlis hanya mempunyai kategori aset-aset kewangan seperti berikut:

(i) **Pinjaman dan Belum Terima**

Pinjaman dan belum terima adalah aset kewangan bukan derivatif dengan bayaran tetap atau boleh ditentukan yang tidak disebut harga dalam pasaran aktif. Selepas pengukuran awal, aset kewangan tersebut kemudiannya diukur pada kos dilunaskan menggunakan kaedah keuntungan berkesan dan ditolak rosot nilai. Kos dilunaskan dikira dengan mengambil kira apa-apa diskaun atau premium atas pembelian aset tersebut serta yuran atau kos yang merupakan sebahagian daripada kadar keuntungan berkesan. Kerugian yang timbul daripada kemerosotan nilai diiktiraf dalam lebihan atau kurangan.

(ii) **Pelaburan Dipegang Hingga Matang**

Aset kewangan bukan derivatif dengan tempoh matang pembayaran tetap atau boleh ditentukan diklasifikasikan sebagai dipegang hingga matang apabila Majlis mempunyai niat positif dan keupayaan untuk memegang sehingga matang. Selepas pengukuran awal, pelaburan dipegang hingga matang diukur pada kos yang dilunaskan menggunakan kaedah keuntungan berkesan dan ditolak rosot nilai. Kos pelunasan dikira dengan mengambil kira apa-apa diskaun atau premium atas pengambilalihan dan yuran atau kos yang merupakan sebahagian daripada kadar keuntungan efektif. Kerugian yang timbul daripada kemerosotan nilai diiktiraf dalam lebihan atau kurangan.

2.9.6. Rosot Nilai Aset Kewangan

Pada akhir setiap tempoh pelaporan, Majlis akan menilai sama ada terdapat sebarang bukti objektif bahawa aset kewangan perlu untuk di rosot nilai. Bukti objektif termasuk:

- (i) kesukaran kewangan yang ketara oleh siberhutang;
- (ii) pembayaran tertunggak;
- (iii) kemungkinan bahawa siberhutang akan muflis; atau
- (iv) data yang menunjukkan bahawa terdapat penurunan di dalam anggaran aliran tunai masa depan.

Bagi kategori aset kewangan yang diukur pada kos dilunaskan, jika tiada bukti objektif wujud bagi individu yang ketara, maka semua aset dalam Majlis yang mempunyai ciri-ciri risiko yang serupa tidak kira sama ada ia ketara atau tidak, akan dinilai secara kolektif untuk menentukan sama ada ia perlu dibuat rosot nilai.

Kerugian rosot nilai, berhubung dengan aset kewangan yang diukur pada kos dilunaskan, diukur sebagai perbezaan di antara nilai dibawa aset berkenaan dan nilai semasa anggaran aliran tunai yang didiskaunkan pada kadar keuntungan berkesan yang asal. Nilai dibawa aset tersebut akan dikurangkan melalui penggunaan akaun elaun. Sebarang kerugian rosot nilai diiktiraf dalam lebihan atau kurangan dengan serta-merta. Jika, dalam tempoh kemudiannya, sebarang amaun kerugian rosot nilai menurun, kerugian rosot nilai yang diiktiraf sebelumnya akan dibalikkan secara langsung dalam akaun elaun. Pembalikan ini diiktiraf dalam lebihan atau kurangan dengan serta-merta.

Majlis menetapkan bahawa dalam mengiktiraf elaun rosot nilai bagi aset-aset kewangannya seperti cukai taksiran, sumbangan membantu kadar, sewaan, letak kereta, Projek Perumahan Rakyat, senggaraan dan pelbagai akaun belum terima diambil kira apabila tunggakan bertunggak melebihi tempoh 6 tahun dari tahun kewangan.

2. DASAR-DASAR PERAKAUNAN (SAMBUNGAN)

2.9. Aset Kewangan (*sambungan*)

2.9.7. Penyahiktirafan Aset Kewangan

Aset kewangan dinyahiktiraf apabila hak kontrak untuk aliran tunai daripada aset kewangan tersebut tamat tempoh atau diselesai serta Majlis telah memindahkan risiko dan ganjaran pemilikan aset kewangan yang ketara kepada pihak lain.

Pada penyahiktirafan aset kewangan secara keseluruhannya, perbezaan di antara nilai dibawa dan jumlah pertimbangan diterima diiktiraf dalam lebihan atau kurangan dalam tempoh penyahiktirafan.

2.10. Peruntukan

Peruntukan diiktiraf apabila Majlis mempunyai obligasi semasa (perundangan atau konstruktif) hasil daripada peristiwa lalu, terdapat kemungkinan bahawa aliran keluar sumber yang mengandungi manfaat ekonomi perlu dilakukan untuk menyelesaikan obligasi dan jumlah obligasi boleh dianggarkan dengan pasti. Sebarang perbezaan diantara obligasi sebenar dan anggaran obligasi akan diiktiraf di dalam lebihan atau kurangan sebagai terlebih atau terkurang peruntuk.

2.11. Liabiliti Luar Jangka dan Aset Luar Jangka

2.11.1. Liabiliti luar jangka adalah obligasi semasa yang tidak diiktiraf kerana tiada kebarangkalian aliran keluar sumber akan diperlukan untuk menyelesaikan obligasi atau dalam kes yang sangat jarang berlaku di mana liabiliti tidak dapat diiktiraf kerana ia tidak boleh diukur secara pasti. Liabiliti luar jangka tidak diiktiraf tetapi didedahkan dalam penyata kewangan. Obligasi yang muncul dari peristiwa yang lepas, yang kewujudannya hanya dapat disahkan melalui berlakunya atau tidak berlakunya satu atau lebih peristiwa akan datang yang belum pasti, tidak di bawah kawalan Majlis keseluruhan juga didedahkan sebagai liabiliti luar jangka melainkan kebarangkalian aliran keluar sumber ekonomi adalah kecil.

2.11.2. Aset luar jangka adalah aset yang berkemungkinan wujud daripada peristiwa lalu yang kewujudannya akan hanya disahkan apabila berlaku atau tidak berlakunya satu atau lebih peristiwa yang tidak pasti pada masa hadapan yang bukan dalam kawalan penuh Majlis. Majlis tidak mengiktiraf aset luar jangka dalam penyata kewangan tetapi mendedahkan kewujudannya di mana aliran masuk manfaat ekonomi adalah berkemungkinan, tetapi tidak pasti.

2.12. Liabiliti Kewangan

2.12.1. Liabiliti kewangan diiktiraf dalam penyata kedudukan kewangan apabila Majlis menjadi pihak kepada peruntukan kontrak instrumen.

2.12.2. Pada pengiktirafan awal, liabiliti kewangan adalah diukur pada nilai saksama, termasuk kos urusaniaga untuk liabiliti kewangan yang tidak diukur pada nilai saksama menerusi lebihan atau kurangan, yang terlibat secara langsung di dalam menerbitkan liabiliti kewangan.

2.12.3. Selepas pengiktirafan awal, liabiliti kewangan dikelaskan kepada salah satu daripada dua kategori liabiliti kewangan iaitu liabiliti kewangan diukur pada nilai saksama menerusi lebihan atau kurangan dan pinjaman dan belum bayar.

2. DASAR-DASAR PERAKAUNAN (SAMBUNGAN)

2.12. Liabiliti Kewangan (sambungan)

2.12.4. Majlis mempunyai kategori liabiliti kewangan seperti berikut:

(i) **Pinjaman dan Belum Bayar**

Selepas pengiktirafan awal, pinjaman dan belum bayar adalah diukur pada kos dilunaskan menggunakan kaedah keuntungan berkesan. Keuntungan atau kerugian diiktiraf di dalam lebihan atau kurangan apabila liabiliti kewangan dinyahiktiraf atau dirosot nilai.

Kaedah keuntungan berkesan adalah kaedah untuk mengira kos dilunaskan liabiliti kewangan dan untuk memperuntukkan perbelanjaan faedah ke atas tempoh yang berkaitan. Kadar keuntungan berkesan adalah kadar diskaun anggaran pembayaran tunai masa depan yang tepat menerusi jangka hayat liabiliti kewangan atau, apabila sesuai, tempoh yang lebih singkat, dengan nilai dibawa liabiliti kewangan tersebut.

2.12.5. Penyahiktirafan Liabiliti Kewangan

Liabiliti kewangan dinyahiktiraf apabila obligasi yang dinyatakan dalam kontrak telah dilepaskan, dibatalkan atau tamat hayat.

Sebarang perbezaan di antara nilai dibawa liabiliti kewangan yang dinyahiktiraf dan pertimbangan dibayar adalah diiktiraf di dalam lebihan atau kurangan dalam tempoh penyahiktirafan.

2.13. Kumpulan Wang Pinjaman

Kumpulan wang pinjaman merupakan jumlah wang yang dipindahkan daripada Kumpulan Wang Majlis bagi tujuan membiayai pinjaman kenderaan, pinjaman komputer dan pinjaman pendidikan boleh ubah.

2.14. Tunai dan Kesetaraan Tunai

Penyata aliran tunai telah disediakan menggunakan kaedah tidak langsung. Tunai dan kesetaraan tunai terdiri daripada tunai di tangan, di bank dan Akaun Rizab Perkhidmatan Kewangan (*Finance Service Reserve Account*) serta pelaburan berkecairan tinggi dengan bank perdagangan dan institusi kewangan yang mempunyai tempoh matang dua belas bulan atau kurang yang sedia ditukar kepada amaun tunai yang diketahui dan tertakluk kepada risiko perubahan nilai yang tidak ketara.

Bagi tujuan penyediaan penyata aliran tunai, tunai dan kesetaraan tunai diambilkira selepas ditolak dengan Akaun Rizab Perkhidmatan Kewangan yang dicagarkan.

2.15. Manfaat Kakitangan

2.15.1. Manfaat kakitangan jangka pendek

Majlis sebagai sebuah pihak berkuasa tempatan adalah tertakluk kepada peraturan-peraturan perjawatan yang ditetapkan oleh Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA). Manfaat kakitangan jangka pendek yang digariskan oleh JPA adalah gaji pokok, elaun-elaun tetap, elaun-elaun berubah, pelbagai cuti termasuk cuti tahunan sehingga 35 hari, rawatan di semua hospital dan klinik di bawah Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) dan kemudahan perubatan di Institut Jantung Negara (IJN), dialisis dan peralatan bahan tiruan yang diluluskan oleh KKM dan kemudahan pinjaman perumahan, kenderaan, komputer dan pendidikan boleh ubah.

2. DASAR-DASAR PERAKAUNAN (SAMBUNGAN)

2.15. Manfaat Kakitangan (sambungan)

2.15.1. Manfaat kakitangan jangka pendek (sambungan)

Manfaat kakitangan jangka pendek dikira sebagai perbelanjaan dalam tahun di mana perkhidmatan berkaitan diberikan oleh kakitangan. Pengumpulan ganti rugi jangka pendek bagi ketidakhadiran seperti cuti tahunan bergaji akan diambil kira apabila perkhidmatan diberikan oleh pekerja di mana hak mereka terhadap ganti rugi ketidakhadiran di masa hadapan akan meningkat dan ganti rugi jangka pendek yang tidak dikumpulkan di atas ketidakhadiran seperti cuti sakit akan dikira apabila ketidakhadiran berlaku.

2.15.2. Manfaat selepas perkhidmatan

- (i) Kumpulan Wang Simpanan Pekerja (KWSP)
Majlis mencarum kepada Kumpulan Wang Simpanan Pekerja pada kadar yang dikanunkan. Caruman tersebut dicaj ke dalam lebihan atau kurangan dalam tempoh kewangan ianya berlaku.
- (ii) Kumpulan Wang Persaraan (KWAP)
Majlis mencarum kepada Kumpulan Wang Persaraan (Diperbadankan) bagi kakitangan yang diberi taraf berpencen pada kadar yang dikanunkan. Caruman tersebut dicaj ke dalam lebihan atau kurangan dalam tempoh kewangan ianya berlaku.
- (iii) Gantian Cuti Rehat (GCR) dan Ganjaran Kakitangan Kontrak
Bagi kakitangan tetap Majlis sama ada memilih skim berpencen mahupun KWSP akan mendapat GCR apabila tiba umur persaraan mereka atau telah memenuhi syarat pengeluaran awal. Ganjaran ini adalah berdasarkan Pekeliling Perkhidmatan yang dikeluarkan oleh Jabatan Perkhidmatan Awam dan digunapakai oleh Majlis.

Majlis menggunapakai kaedah '*Projected Unit Credit*' di dalam pengiraan Gantian Cuti Rehat di mana terdapat beberapa andaian yang digunakan di dalam pengiraan tersebut seperti berikut:

Kenaikan gaji hakiki	RM80 - RM320
Kadar imbuhan tetap	RM395 - RM1,700
Bilangan cuti yang dikumpul	Bilangan maksimum sebanyak 180 hari
Kadar diskaun	4% (Berdasarkan kepada kadar <i>Malaysian Government Securities</i>)

Formula pengiraan GCR adalah seperti berikut:

$$\frac{1}{30} \times \text{Gaji akhir (termasuk imbuhan tetap)} \times \text{Bilangan cuti yang dikumpul (maksimum sebanyak 180 hari)}$$

Majlis juga turut membuat peruntukan ganjaran kepada kakitangan kontrak yang telah memberi perkhidmatan dalam tempoh kewangan. Ganjaran ini diiktiraf secara akruan.

Formula pengiraan Ganjaran Kakitangan Kontrak adalah seperti berikut:

$$[17.5\% - 13\% (\text{caruman KWSP majikan}) \times \text{gaji pokok terakhir} \times \text{jumlah bulan perkhidmatan}] (-) \text{faedah syer ke atas caruman KWSP majikan}$$

2. DASAR-DASAR PERAKAUNAN (SAMBUNGAN)

2.16. Rosot Nilai Aset Bukan Kewangan

2.16.1. Aset Penjanaan Tunai

Pada setiap tarikh penyata kedudukan kewangan, Majlis mengkaji semula nilai dibawa bagi aset-asetnya untuk menentukan sama ada terdapat sebarang petunjuk kemerosotan nilai. Jika sebarang petunjuk wujud, rosot nilai dikira dengan membandingkan nilai dibawa aset dengan amaun boleh pulih. Amaun boleh pulih adalah nilai tertinggi di antara nilai saksama ditolak kos untuk dijual dan nilai dalam penggunaan.

Dalam menentukan nilai saksama ditolak kos untuk dijual pula, harga aset dalam perjanjian yang mengikat akan dilaraskan bagi menentukan harga pelupusan aset tersebut. Jika tiada perjanjian yang mengikat, tetapi aset tersebut diniagakan di pasaran secara aktif, maka nilai saksama ditolak kos untuk dijual adalah ditentukan dengan merujuk kepada nilai pasaran terkini ditolak kos pelupusan. Jika tiada perjanjian jual mengikat atau pasaran aktif bagi aset, Majlis menentukan nilai saksama ditolak kos untuk menjual berdasarkan maklumat yang ada yang terbaik.

Kerugian kemerosotan diiktiraf sebagai perbelanjaan dalam lebihan atau kurangan serta merta apabila nilai dibawa aset melebihi amaun boleh pulihnya.

Jika terdapat perubahan dalam andaian yang digunakan untuk menentukan amaun boleh pulih aset sejak kerugian kemerosotan nilai terakhir diiktiraf. Pembalikan adalah terhad setakat nilai dibawa aset tidak melebihi amaun boleh pulih atau tidak melebihi nilai dibawa yang mungkin setelah susutnilai terkumpul seperti tiada kerugian kemerosotan nilai diiktiraf bagi aset tersebut dalam tahun sebelumnya. Pembalikan tersebut diiktiraf dalam lebihan atau kurangan.

2.16.2. Aset Penjanaan Bukan Tunai

Majlis akan menilai pada setiap tarikh pelaporan sama ada terdapat petunjuk bahawa aset penjanaan bukan tunai mungkin terjejas. Jika sebarang petunjuk wujud, maka Majlis akan membuat anggaran ke atas jumlah perkhidmatan boleh pulih aset. Jumlah perkhidmatan boleh pulih aset adalah nilai tertinggi di antara nilai saksama ditolak kos untuk dijual dan nilai dalam penggunaan.

Dalam menentukan nilai dalam penggunaan, Majlis telah mengguna pakai pendekatan kos penggantian yang disusutnilai. Di bawah pendekatan ini, nilai semasa baki potensi perkhidmatan aset ditentukan sebagai kos penggantian aset yang telah disusutnilai. Kos penggantian yang disusutnilai akan diukur dengan mengambilkira kos penggantian aset ditolak susutnilai terkumpul yang dikira atas kos itu bagi mencerminkan potensi perkhidmatan aset yang telah digunakan atau sudah luput.

Dalam menentukan nilai saksama ditolak kos untuk dijual pula, harga aset dalam perjanjian yang mengikat akan dilaraskan bagi menentukan harga pelupusan aset tersebut. Jika tiada perjanjian yang mengikat, tetapi aset tersebut diniagakan di pasaran secara aktif, maka nilai saksama ditolak kos untuk dijual adalah ditentukan dengan merujuk kepada nilai pasaran terkini ditolak kos pelupusan. Jika tiada perjanjian jual mengikat atau pasaran aktif bagi aset, Majlis menentukan nilai saksama ditolak kos untuk menjual berdasarkan maklumat yang ada yang terbaik.

Kerugian kemerosotan diiktiraf sebagai perbelanjaan dalam lebihan atau kurangan serta merta apabila nilai dibawa aset melebihi jumlah perkhidmatan boleh pulihnya.

2. DASAR-DASAR PERAKAUNAN (SAMBUNGAN)

2.16. Rosot Nilai Aset Bukan Kewangan (sambungan)

2.16.2. Aset Penjanaaan Bukan Tunai (sambungan)

Jika terdapat perubahan dalam andaian yang digunakan untuk menentukan jumlah perkhidmatan boleh pulih aset sejak kerugian kemerosotan nilai terakhir diiktiraf. Pembalikan adalah terhad setakat nilai dibawa aset tidak melebihi jumlah perkhidmatan boleh pulih atau tidak melebihi nilai dibawa yang mungkin setelah susutnilai terkumpul seperti tiada kerugian kemerosotan nilai diiktiraf bagi aset tersebut dalam tahun sebelumnya. Pembalikan tersebut diiktiraf dalam lebihan atau kurangan.

2.17. Percukaian

2.17.1. Majlis Bandaraya Seremban adalah dikecualikan daripada cukai menurut Seksyen 127, Jadual 6 : Akta Cukai Pendapatan 1967.

2.18. Maklumat Bajet

2.18.1. Bajet tahunan disediakan pada asas tunai. Memandangkan penyata kewangan menggunakan asas akrual, maka satu Penyata Perbandingan Bajet dan Sebenar didedahkan secara berasingan. Penyata ini telah disediakan menggunakan penyediaan bajet tahunan.

2.18.2. Jumlah bajet ini telah dibentangkan di dalam Mesyuarat Khas Belanjawan MBS dan telah diluluskan oleh Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri, Negeri Sembilan.

2.19. Pertimbangan Perakaunan Kritikal dan Sumber Utama Ketidakpastian Anggaran

2.19.1. Pertimbangan Perakaunan Kritikal

Tiada sebarang pertimbangan perakaunan kritikal yang mempunyai kesan ketara ke atas jumlah yang diiktiraf di dalam penyata kewangan.

2.19.2. Sumber Utama Ketidakpastian Anggaran

Anggaran utama berkenaan masa hadapan, dan lain-lain sumber utama ketidakpastian anggaran pada tarikh pelaporan, yang mempunyai risiko ketara yang akan menyebabkan pelarasan penting terhadap nilai dibawa aset dan liabiliti di dalam tahun kewangan seterusnya adalah seperti berikut:

(i) Elaun Rosot Nilai Belum Terima

Majlis menilai pada setiap tarikh pelaporan sama ada terdapat sebarang bukti objektif bahawa aset kewangan terjejas. Untuk menentukan sama ada terdapat bukti objektif rosot nilai, Majlis menganggap faktor seperti ketidakmampuan bayar siberhutang dan keingkaran atau kelewatan pembayaran yang ketara. Jika terdapat bukti potensi hutang tak mampu dibayar, jumlah dan masa aliran tunai masa depan dianggarkan berdasarkan sejarah pengalaman kerugian untuk aset yang mempunyai ciri-ciri risiko kredit yang serupa.

2. DASAR-DASAR PERAKAUNAN (SAMBUNGAN)

2.19. Pertimbangan Perakaunan Kritikal dan Sumber Utama Ketidakpastian Anggaran (sambungan)

2.19.2. Sumber Utama Ketidakpastian Anggaran (sambungan)

(ii) Perubahan Anggaran Jangka Hayat bagi Hartanah, Loji dan Peralatan, Hartanah Pelaburan serta Aset Tak Ketara

Semua aset disusutnilaikan dan dilunaskan mengikut kaedah garis lurus sepanjang jangka hayat aset tersebut. Majlis menganggarkan jangka hayat aset-aset tersebut dalam tempoh masa 5 hingga 99 tahun. Perubahan dalam anggaran corak penggunaan aset dan pembangunan teknologi boleh memberi kesan kepada jangka hayat dan nilai sisa aset tersebut. Ini akan menyebabkan susutnilai dan pelunasan aset pada masa hadapan akan disemak semula.

(iii) Penentuan Hartanah Pelaburan

Jika sesuatu bahagian hartanah itu tidak boleh dijual atau dipajak secara berasingan dan sebahagian hartanah yang dipegang untuk mendapatkan sewa adalah melebihi 70% maka Majlis akan mengklasifikasikan sebagai hartanah pelaburan.

(iv) Pengukuran Peruntukan

Majlis sentiasa menggunakan anggaran terbaik sebagai asas untuk mengukur sesuatu peruntukan itu. Anggaran itu dibuat berdasarkan kepada pengalaman lalu, lain-lain petunjuk atau andaian, perkembangan terkini dan peristiwa masa hadapan yang munasabah dalam menentukan sesuatu peruntukan.

(v) Pajakan Operasi

Majlis mempunyai beberapa kontrak pajakan operasi di mana sebahagian besar daripada terma dan keadaan kontrak tidak memihak kepada Majlis di dalam menjadikan ianya sebagai pajakan kewangan.

(vi) Elaun Rosot Nilai Aset Bukan Kewangan

Majlis menilai pada setiap tarikh penyata kedudukan kewangan sama ada terdapat sebarang petunjuk kemerosotan nilai. Untuk menentukan sama ada terdapat bukti petunjuk kemerosotan nilai, Majlis menimbang beberapa maklumat secara dalaman dan luaran.

2.20. Mengofset Instrumen Kewangan

Aset kewangan dan liabiliti kewangan hanya diofset jika, dan hanya jika, terdapat hak undang-undang mengofsetkannya dan terdapat tujuan untuk menyelesaikannya pada nilai bersih atau untuk merealisasikan aset dan menyelesaikan liabiliti secara serentak.

2.21. Pihak Berkaitan

Majlis menganggap pihak berkaitan sebagai orang atau entiti dengan keupayaan untuk mengenakan kawalan secara individu atau bersama, atau untuk melaksanakan pengaruh penting ke atas Majlis, atau sebaliknya. Kakitangan penting pihak pengurusan dianggap sebagai pihak berkaitan dan terdiri daripada Ahli-Ahli Majlis.

2. DASAR-DASAR PERAKAUNAN (SAMBUNGAN)

2.22. Pajak

Pajak kewangan (Sebagai penerima pajak)

Pajak hartanah, loji dan peralatan adalah dikelaskan sebagai pajak kewangan di mana sebahagian besar semua risiko dan manfaat bersampingan dengan pemilikan aset, tetapi bukan pemilikan yang sah di sisi undang-undang, dipindahkan kepada Majlis.

Majlis pada awalnya mengiktiraf hak penggunaan dan obligasinya di bawah pajak kewangan sebagai aset dan liabiliti dalam penyata kedudukan kewangan pada amaun yang sama dengan nilai saksama aset yang dipajak atau, jika yang lebih rendah, nilai semasa bayaran pajak minimum, ditentukan pada permulaan pajak. Sebarang kos langsung awal ditambah kepada amaun yang diiktiraf sebagai aset.

Bayaran pajak minimum adalah dibahagikan antara caj kewangan dan pengurangan liabiliti tertunggak dengan menggunakan kaedah keuntungan efektif. Caj kewangan adalah diperuntukkan pada setiap tempoh sepanjang tempoh pajak untuk menghasilkan kadar faedah tempoh yang tetap ke atas baki liabiliti. Sewa luar jangka dikenakan sebagai perbelanjaan dalam tempoh di mana ia dilibatkan.

Dasar susutnilai bagi aset pajak yang boleh disusutnilai adalah konsisten dengan aset yang boleh disusutnilai yang dimiliki. Jika tiada kepastian yang munasabah bahawa Majlis akan mendapat pemilikan menjelang akhir tempoh pajak, aset pajak disusutnilai sepenuhnya dalam jangka pajak dan hayat bergunanya, yang mana lebih singkat. Pada setiap tarikh pelaporan, Majlis menilai sama ada aset pajak di bawah pajak kewangan telah dirosot nilai.

Pajak operasi (Sebagai penerima pajak)

Pajak dikelaskan sebagai pajak operasi jika ia tidak memindah sebahagian besar semua risiko dan manfaat bersampingan dengan pemilikan aset. Pembayaran pajak di bawah pajak operasi adalah diiktiraf sebagai perbelanjaan atas asas garis lurus sepanjang tempoh pajak.

Pajak kewangan (Sebagai pemberi pajak)

Pajak-pajak di mana Majlis secara ketara mengekalkan segala risiko dan ganjaran pemilikan bagi aset tersebut diklasifikasikan sebagai pajak-pajak operasi. Kos-kos langsung awal yang ditanggung dalam perundingan satu pajak operasi ditambah kepada nilai bawa bagi aset yang dipajak dan diiktiraf bagi tempoh pajak tersebut atas dasar-dasar yang sama dengan pendapatan sewa. Dasar perakaunan bagi pendapatan sewa dibentang dalam Nota 2.2.2 (ii).

2.23. Kos Kewangan

Semua kos kewangan diiktiraf sebagai perbelanjaan dalam lebihan atau kurangan dalam tempoh ia terlibat.

2. DASAR-DASAR PERAKAUNAN (SAMBUNGAN)

2.24. Piawaian Dan Pindaan MPSAS

Tiada piawaian dan pindaan MPSAS yang telah berkuatkuasa di dalam tahun kewangan semasa yang akan memberi kesan ke atas penyata kewangan Majlis.

Pindaan MPSAS berikut adalah relevan kepada Majlis dimana ia telah dikeluarkan dan akan berkuatkuasa pada 1 Januari 2024.

MPSAS 1	Pembentangan Penyata Kewangan
MPSAS 2	Penyata Aliran Tunai
MPSAS 3	Dasar Perakaunan, Perubahan dalam Anggaran Perakaunan dan Kesilapan
MPSAS 9	Hasil daripada Urus Niaga Pertukaran
MPSAS 13	Pajakan
MPSAS 14	Peristiwa Selepas Tarikh Pelaporan
MPSAS 16	Hartanah Pelaburan
MPSAS 17	Hartanah, Loji dan Peralatan
MPSAS 19	Peruntukan, Liabiliti Luar Jangka dan Aset Luar Jangka
MPSAS 20	Pendedahan Pihak Berkaitan
MPSAS 21	Penjelasan Nilai Aset Tidak Menjana Tunai
MPSAS 23	Hasil daripada Urus Niaga Bukan Pertukaran (Cukai dan Pindahan)
MPSAS 24	Pembentangan Maklumat Bajet dalam Penyata Kewangan
MPSAS 25	Manfaat Pekerja
MPSAS 26	Penjelasan Nilai Aset Menjana Tunai
MPSAS 28	Instrumen Kewangan : Pembentangan
MPSAS 29	Instrumen Kewangan : Pengiktirafan dan Pengukuran
MPSAS 30	Instrumen Kewangan : Pendedahan
MPSAS 31	Aset Tak Ketara

Pindaan MPSAS di atas tidak akan memberi kesan yang ketara ke atas Penyata Kewangan Majlis apabila ia telah berkuatkuasa kelak.

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)

3. URUSNIAGA BUKAN PERTUKARAN BELUM TERIMA

	2023 RM	2022 RM
Akaun belum terima cukai taksiran	86,706,450	83,625,945
<i>Tolak</i> : Elaun rosot nilai	(24,593,379)	(23,116,930)
	62,113,071	60,509,015
 Akaun belum terima sumbangan membantu kadar	 1,832,034	 208,940
	<u>63,945,105</u>	<u>60,717,955</u>

Butiran pergerakan akaun elaun rosot nilai adalah seperti berikut:

	2023 RM	2022 RM
Baki pada awal tahun	23,116,930	21,701,735
Tambahan tahun semasa (bersih)	1,476,449	1,415,195
 Baki pada akhir tahun	<u>24,593,379</u>	<u>23,116,930</u>

4. URUSNIAGA PERTUKARAN BELUM TERIMA

	2023 RM	2022 RM
Akaun belum terima sewaan	1,713,507	1,866,400
<i>Tolak</i> : Elaun rosot nilai	(681,832)	(789,806)
	1,031,675	1,076,594
 Akaun belum terima sewaan letak kereta	 6,994,743	 6,476,735
<i>Tolak</i> : Elaun rosot nilai	(205,246)	(205,246)
	6,789,497	6,271,489
 Akaun belum terima sewaan Projek Perumahan Rakyat	 2,171,620	 2,176,925
<i>Tolak</i> : Elaun rosot nilai	(864,041)	(633,338)
	1,307,579	1,543,587
 Akaun belum terima senggaraan	 1,488,910	 1,500,535
<i>Tolak</i> : Elaun rosot nilai	(566,369)	(459,875)
	922,541	1,040,660
	<u>10,051,292</u>	<u>9,932,330</u>

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)

4. URUSNIAGA PERTUKARAN BELUM TERIMA (SAMBUNGAN)

Analisa pengumuran urusniaga pertukaran belum terima adalah seperti berikut:

	2023 RM	2022 RM
Tidak rosot atau melepasi tempoh kena dibayar	-	-
Melepasi tempoh kena dibayar 01 - 12 bulan tetapi tidak dirosot nilai	3,341,062	3,571,699
Melepasi tempoh kena dibayar 13 - 24 bulan tetapi tidak dirosot nilai	1,643,178	2,950,476
Melepasi tempoh kena dibayar 25 - 36 bulan tetapi tidak dirosot nilai	2,432,109	2,026,388
Melepasi tempoh kena dibayar 37 - 48 bulan tetapi tidak dirosot nilai	1,718,229	595,289
Melepasi tempoh kena dibayar 49 - 60 bulan tetapi tidak dirosot nilai	445,060	511,661
Melepasi tempoh kena dibayar 61 - 72 bulan tetapi tidak dirosot nilai	471,654	276,817
Melepasi tempoh kena dibayar 72 bulan tetapi tidak dirosot nilai	-	-
	10,051,292	9,932,330
Telah dirosot nilai	2,317,488	2,088,265
	12,368,780	12,020,595

Butiran pergerakan akaun elaun rosot nilai adalah seperti berikut:

	2023 RM	2022 RM
Baki pada awal tahun	2,088,265	2,740,752
Tambahan / (Pembalikan) tahun semasa	229,223	(652,487)
Baki pada akhir tahun	2,317,488	2,088,265

Nota-nota kepada penyata kewangan (*sambungan*)

5. PELBAGAI AKAUN BELUM TERIMA, DEPOSIT DAN PENDAHULUAN

	Nota	2023 RM	2022 RM <i>Seperti yang dinyatakan semula</i>
Lain-lain akaun belum terima		1,775,649	1,775,649
<i>Tolak</i> : Elaun rosot nilai		(1,775,649)	(1,775,649)
		-	-
Pelbagai akaun belum terima		414,753	751,766
<i>Tolak</i> : Elaun rosot nilai		(109,045)	(111,120)
		305,708	640,646
Perbelanjaan terdahulu	(b)	104,954	76,903
Deposit	(c)	456,486	458,086
Kutipan agensi / luar		330,557	321,024
Faedah atas simpanan tetap terakru		827,075	534,334
Pinjaman kenderaan	(d)	926,956	613,839
Pinjaman komputer	(d)	101,641	108,363
Pinjaman pendidikan	(d)	23,998	2,244
Pendahuluan kakitangan		885	5,106
		3,078,260	2,760,545
		2023 RM	2022 RM
Dianalisa seperti berikut :			
Kurang daripada 12 bulan		186,961	146,610
Lebih daripada 12 bulan		2,891,299	2,613,935
		3,078,260	2,760,545
(a) Butiran pergerakan akaun elaun rosot nilai adalah seperti berikut:			
		2023 RM	2022 RM <i>Seperti yang dinyatakan semula</i>
Baki pada awal tahun		2,306,484	2,291,620
Pembalikan tahun semasa		(421,790)	(404,851)
		1,884,694	1,886,769
(b) Perbelanjaan terdahulu terdiri daripada :			
Bayaran bil air - Syarikat Air Negeri Sembilan		8,069	14,354
Bayaran bil elektrik - Tenaga Nasional Berhad		20,191	28,019
Bayaran bil pembentungan - Indah Water Konsortium		76,694	34,530
		104,954	76,903

Nota-nota kepada penyata kewangan (*sambungan*)

5. PELBAGAI AKAUN BELUM TERIMA, DEPOSIT DAN PENDAHULUAN (*SAMBUNGAN*)

	2023 RM	2022 RM
(c) Deposit terdiri daripada :		
Deposit SAINS	454,686	456,286
Deposit TNB	200	200
Deposit sewa	1,600	1,600
	<u>456,486</u>	<u>458,086</u>

(d) Pinjaman-pinjaman ini diberikan kepada kakitangan Majlis dengan kadar faedah sebanyak 0% - 4% setahun, tidak bercagar dan dibayar maksima selama 9 tahun (108 bulan).

6. SIMPANAN TETAP

	2023 RM	2022 RM
Bank perdagangan	<u>141,000,000</u>	<u>106,000,000</u>

7. WANG DI TANGAN DAN DI BANK

	2023 RM	2022 RM
Tunai di tangan	5,200	5,200
Wang di bank	23,957,836	23,106,861
	<u>23,963,036</u>	<u>23,112,061</u>

Termasuk di dalam wang di bank adalah Akaun Rizab Perkhidmatan Kewangan (*Finance Service Reserve Account*) berjumlah RM64,000 yang telah dicagarkan untuk mendapatkan kemudahan pembiayaan daripada pihak bank seperti yang dinyatakan pada nota 17.

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)

8. HARTANAH, LOJI DAN PERALATAN

8.1 TAHUN 2023	Tanah	Bangunan	Kenderaan	Jentera	Peralatan dan Kelengkapan	Aset Infrastruktur	JUMLAH
	RM	RM	RM	RM	RM	RM	RM
KOS							
Pada 1 Januari 2023	51,419,342	87,968,391	27,035,401	8,614,369	31,155,376	4,597,236,855	4,803,429,734
Tambahan dalam tahun	-	-	2,917,221	660,352	997,790	63,458,984	68,034,347
Pelupusan dalam tahun	(10,300,000)	(47,420)	(907,756)	(147,550)	(143,487)	-	(11,546,213)
KOS PADA 31 DISEMBER 2023	41,119,342	87,920,971	29,044,866	9,127,171	32,009,679	4,660,695,839	4,859,917,868
SUSUTNILAI TERKUMPUL							
Pada 1 Januari 2023	7,504,910	14,559,876	22,359,896	6,308,250	22,570,016	1,094,611,712	1,167,914,660
Susutnilai tahun semasa	148,349	1,774,428	1,156,166	592,084	2,422,444	226,709,341	232,802,812
Pelupusan dalam tahun	(6,480,000)	(47,410)	(907,745)	(147,547)	(72,875)	-	(7,655,577)
SUSUTNILAI TERKUMPUL PADA 31 DISEMBER 2023	1,173,259	16,286,894	22,608,317	6,752,787	24,919,585	1,321,321,053	1,393,061,895
AMAUN BAWAAN BERSIH							
Pada 31 Disember 2023	39,946,083	71,634,077	6,436,549	2,374,384	7,090,094	3,339,374,786	3,466,855,973

Termasuk di dalam hartanah, loji dan peralatan adalah :

(i) Bangunan dengan amaun bawaan bersih berjumlah RM32,161,181 telah didirikan di atas tanah yang bukan milik Majlis.

(ii) Bangunan dengan amaun bawaan bersih berjumlah RM37,543,277 adalah merupakan bangunan yang dicagarkan bagi menjamin kemudahan yang diberikan oleh pihak bank seperti yang dinyatakan pada nota 17.

(iii) Kenderaan dan Jentera adalah aset-aset yang telah dibeli dengan amaun bawaan bersih masing-masing berjumlah RM1,190,797 dan RM299,470 yang telah dibeli melalui pinjaman sewa beli.

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)

8. HARTANAH, LOJI DAN PERALATAN (SAMBUNGAN)

8.2 TAHUN 2022	Nota	Tanah	Bangunan	Kenderaan	Jentera	Peralatan dan Kelengkapan	Aset Infrastruktur	JUMLAH Seperti yang dinyatakan semula
		RM	RM	RM	RM	RM	RM	RM
KOS								
Pada 1 Januari 2022		33,804,971	105,843,353	25,991,208	8,112,089	29,895,777	4,278,541,486	4,482,188,884
- Seperti yang dinyatakan terdahulu								
Pelarasan tahun lalu	37	380,000	150,000	-	-	360,000	318,660,011	319,550,011
Pada 1 Januari 2022		34,184,971	105,993,353	25,991,208	8,112,089	30,255,777	4,597,201,497	4,801,738,895
- Seperti yang dinyatakan semula								
Tambahan dalam tahun		-	166,220	1,044,193	502,280	956,238	35,358	2,704,289
Pindahan ke hartanah pelaburan	9	(280,000)	(475,498)	-	-	-	-	(755,498)
Pelupusan dalam tahun		-	-	-	-	(56,639)	-	(56,639)
Hapuskira dalam tahun		-	(201,313)	-	-	-	-	(201,313)
Pengklasifikasian semula		17,514,371	(17,514,371)	-	-	-	-	-
KOS PADA 31 DISEMBER 2022		51,419,342	87,968,391	27,035,401	8,614,369	31,155,376	4,597,236,855	4,803,429,734
SUSUTNILAI DAN ROSOT NILAI TERKUMPUL								
Pada 1 Januari 2022		811,278	14,576,875	21,238,548	5,721,250	19,533,508	804,863,226	866,744,685
- Seperti yang dinyatakan terdahulu								
Pelarasan tahun lalu	37	65,285	45,000	-	-	72,000	63,732,002	63,914,287
Pada 1 Januari 2022		876,563	14,621,875	21,238,548	5,721,250	19,605,508	868,595,228	930,658,972
- Seperti yang dinyatakan semula								
Susutnilai tahun semasa		148,347	124,954	1,121,348	587,000	3,021,127	226,016,484	231,019,260
Rosot nilai tahun semasa		6,480,000	-	-	-	-	-	6,480,000
Pindahan ke hartanah pelaburan	9	-	(148,215)	-	-	-	-	(148,215)
Pelupusan dalam tahun		-	-	-	-	(56,619)	-	(56,619)
Hapuskira dalam tahun		-	(38,738)	-	-	-	-	(38,738)
SUSUTNILAI DAN ROSOT NILAI TERKUMPUL PADA 31 DISEMBER 2022		7,504,910	14,559,876	22,359,896	6,308,250	22,570,016	1,094,611,712	1,167,914,660
AMAUN BAWAAN BERSIH								
Pada 31 Disember 2022		43,914,432	73,408,515	4,675,505	2,306,119	8,585,360	3,502,625,143	3,635,515,074

Termasuk di dalam hartanah, loji dan peralatan adalah :

(i) Bangunan dengan amaun bawaan bersih berjumlah RM32,903,073 telah didirikan di atas tanah yang bukan milik Majlis.

(ii) Bangunan dengan amaun bawaan bersih berjumlah RM38,389,579 adalah merupakan bangunan yang dicagarkan bagi menjamin kemudahan yang diberikan oleh pihak bank seperti yang dinyatakan pada nota 17.

(iii) Kenderaan dan Jentera adalah aset-aset yang telah dibeli dengan amaun bawaan bersih masing-masing berjumlah RM1,375,711 dan RM345,070 yang telah dibeli melalui pinjaman sewa beli.

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)

9. HARTANAH PELABURAN

		2023	2022
			<i>Seperti yang dinyatakan semula</i>
TANAH DAN BANGUNAN	Nota	RM	RM
KOS			
Baki pada awal tahun - <i>Seperti yang dinyatakan terdahulu</i>		410,082,962	400,020,037
Pelarasan tahun lalu	37	-	7,609,678
Baki pada awal tahun - <i>Seperti yang dinyatakan semula</i>		410,082,962	407,629,715
Tambahan		2,466,853	795,325
Pindahan dari hartanah, loji dan peralatan	8	-	755,498
Pindahan dari kerja dalam pelaksanaan	10	6,249,045	2,145,378
Hapuskira		(280,206)	(1,242,954)
Baki pada akhir tahun		418,518,654	410,082,962
SUSUTNILAI TERKUMPUL			
Baki pada awal tahun - <i>Seperti yang dinyatakan terdahulu</i>		84,237,179	76,147,876
Pelarasan tahun lalu	37	-	1,195,528
Baki pada awal tahun - <i>Seperti yang dinyatakan semula</i>		84,237,179	77,343,404
Tambahan		7,298,033	7,195,683
Pindahan dari hartanah, loji dan peralatan	8	-	148,215
Hapuskira		(62,869)	(450,123)
Baki pada akhir tahun		91,472,343	84,237,179
AMAUN BAWAAN BERSIH		327,046,311	325,845,783

- (i) Termasuk di dalam hartanah pelaburan adalah bangunan dengan amaun bawaan bersih berjumlah RM173,785,094 (2022: RM167,970,219) telah didirikan di atas tanah yang bukan milik Majlis.
- (ii) Termasuk juga di dalam hartanah pelaburan adalah bangunan dengan nilai amaun bawaan bersih berjumlah RM3,527,855 (2022: RM7,938,188) yang telah dicagarkan untuk mendapatkan kemudahan pembiayaan daripada pihak bank seperti yang dinyatakan pada nota 17.
- (iii) Hasil sewa daripada hartanah pelaburan adalah berjumlah RM5,327,746 (2022: RM5,100,946).
- (iv) Belanja operasi langsung yang ketara yang timbul daripada hartanah pelaburan adalah berjumlah RM5,616,932 (2022: RM7,205,590).

Pada pendapat Ahli-Ahli Majlis, nilai saksama hartanah pelaburan adalah melebihi nilai dibawa yang dilaporkan.

10. KERJA DALAM PELAKSANAAN

		2023	2022
		RM	RM
Baki pada awal tahun		4,397,035	3,275,146
Tambahan		2,022,761	3,684,581
Pindahan ke hartanah pelaburan	9	(6,249,045)	(2,145,378)
Pelarasan		-	(417,314)
Baki pada akhir tahun		170,751	4,397,035

Pelarasan merujuk kepada aset di mana Majlis tidak mempunyai kawalan ke atasnya.

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)

11. **ASET TAK KETARA**

11.1 TAHUN 2023

	Perisian komputer	Perisian komputer dalam pelaksanaan	JUMLAH
	RM	RM	RM
KOS			
Pada 1 Januari 2023	8,510,064	293,676	8,803,740
Tambahan dalam tahun	-	409,564	409,564
Pindahan	509,261	(509,261)	-
KOS PADA 31 DISEMBER 2023	9,019,325	193,979	9,213,304
PELUNASAN DAN ROSOT NILAI TERKUMPUL			
Pada 1 Januari 2023	6,975,185	-	6,975,185
Pelunasan tahun semasa	621,454	-	621,454
Rosot nilai tahun semasa	2,682	-	2,682
PELUNASAN DAN ROSOT NILAI TERKUMPUL PADA 31 DISEMBER 2023	7,599,321	-	7,599,321
AMAUN BAWAAN BERSIH			
Pada 31 Disember 2023	1,420,004	193,979	1,613,983

Termasuk di dalam kos aset tak ketara adalah aset tak ketara yang telah dilunaskan sepenuhnya berjumlah RM80,500 di mana Majlis sedang memproses pelupusan aset-aset tersebut. Amaun bawaan bersih aset-aset tersebut akan dicaj ke lebihan atau kurangan apabila proses pelupusan disempurnakan.

11.2 TAHUN 2022

	Perisian komputer	Perisian komputer dalam pelaksanaan	JUMLAH
	RM	RM	RM
KOS			
Pada 1 Januari 2022	8,100,417	435,937	8,536,354
Tambahan dalam tahun	18,620	260,766	279,386
Pindahan	403,027	(403,027)	-
Pelarasan	(12,000)	-	(12,000)
KOS PADA 31 DISEMBER 2022	8,510,064	293,676	8,803,740
PELUNASAN TERKUMPUL			
Pada 1 Januari 2022	6,198,922	-	6,198,922
Pelunasan tahun semasa	777,863	-	777,863
Pelarasan	(1,600)	-	(1,600)
PELUNASAN TERKUMPUL PADA 31 DISEMBER 2022	6,975,185	-	6,975,185
AMAUN BAWAAN			
Pada 31 Disember 2022	1,534,879	293,676	1,828,555

Pelarasan merujuk kepada aset tak ketara yang mempunyai nilai kos yang kurang daripada RM2,000 setiap satu.

12. PELBAGAI AKAUN BELUM BAYAR DAN PERBELANJAAN TERAKRU

	Nota	2023 RM	2022 RM
Pelbagai akaun belum bayar	(a)	21,582,339	7,592,729
Deposit	(b)	28,157,965	27,592,109
Wang amanah		2,782,266	1,567,621
Kutipan agensi		7,401	341
Pelbagai terimaan terdahulu	(c)	13,364,542	7,670,750
Wang amanah perkuburan	(d)	15,225,926	13,403,588
Wang caj khas perancangan	(e)	2,204,545	-
		83,324,984	57,827,138

(a) Pelbagai akaun belum bayar terdiri daripada :

Akaun cek bayaran terbatal		-	47,828
Lain-lain sipiutang	(i)	21,515,567	7,482,361
Peruntukan bayaran audit		66,772	62,540
		21,582,339	7,592,729

(i) Termasuk di dalam lain-lain sipiutang adalah jumlah terhutang bagi perkhidmatan pembersihan dan pungutan sampah berjumlah RM16,214,334 (2022: RM3,865,684).

(b) Deposit diterima adalah terdiri daripada penyewa, pihak pemaju dan wang jaminan pelaksanaan masing-masing berjumlah RM3,970,454, RM18,119,044 dan RM6,068,467 (2022: RM2,416,441, RM17,844,303 dan RM7,331,365).

(c) Pelbagai terimaan terdahulu terdiri daripada:

Cukai taksiran		12,870,769	7,287,837
Sewa dan senggara pasar		118,371	141,790
Sewa dan senggara gerai		26,063	37,708
Sewa dan senggara Projek Perumahan Rakyat		28,767	21,194
Sewa Terminal One		9,218	21,566
Sewa lain-lain		18,300	100,655
Sewa tapak letak kereta		293,054	60,000
		13,364,542	7,670,750

(d) Wang amanah perkuburan adalah merupakan sumbangan yang diterima daripada pemaju bagi membiayai kerja-kerja mewujudkan tapak perkuburan, kerja-kerja membina dan menaiktaraf tapak perkuburan dan membiayai perbelanjaan pentadbiran dan pengurusan tanah perkuburan ini.

(e) Wang caj khas perancangan adalah merupakan sumbangan yang diterima daripada pemaju atau daripada pemilik tanah bagi tujuan membiayai kerja-kerja berkaitan pengubahan Rancangan Tempatan dan apa-apa tujuan untuk kemudahan orang awam.

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)

13. GERAN TERTUNDA

	2023 RM	2022 RM
Baki pada awal tahun	4,215,237	6,746,774
Terimaan geran tahun semasa	20,220,989	7,696,722
<i>Tolak</i> : Pelunasan	(9,160,049)	(10,228,259)
Baki pada akhir tahun	<u>15,276,177</u>	<u>4,215,237</u>

Geran tertunda ini adalah merujuk kepada geran yang diterima daripada pihak Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan Negeri bagi melaksanakan beberapa projek seperti menyelenggara jalan, projek landskap dan lain-lain. Geran ini akan dilunaskan apabila obligasi terhadap geran tersebut telah dipenuhi. Jumlah yang dilunaskan di dalam lebihan atau kurangan bersamaan dengan pengurangan di dalam geran tertunda.

14. PERUNTUKAN

14.1 TAHUN 2023

	Tuntutan Undang- Undang RM	Peruntukan Lain-Lain RM	Jumlah RM
Pada 1 Januari 2023	140,589	3,498,354	3,638,943
Timbul dalam tahun kewangan	1,868,532	37,425	1,905,957
Pembayaran dalam tahun kewangan	-	(253,434)	(253,434)
Pada 31 Disember 2023	<u>2,009,121</u>	<u>3,282,345</u>	<u>5,291,466</u>

14.2 TAHUN 2022

	Tuntutan Undang- Undang RM	Peruntukan Lain-Lain RM	Jumlah RM
Pada 1 Januari 2022	302,589	3,286,927	3,589,516
Timbul dalam tahun kewangan	-	211,427	211,427
Terlebih peruntuk	(162,000)	-	(162,000)
Pada 31 Disember 2022	<u>140,589</u>	<u>3,498,354</u>	<u>3,638,943</u>

Tuntutan Undang-Undang

Tuntutan undang-undang merupakan tuntutan yang dibuat oleh orang awam. Pada tarikh laporan ini, Majlis dalam proses rundingan untuk penyelesaian dengan plaintif. Peruntukan dibuat berdasarkan anggaran Majlis dalam pertimbangan penyelesaian.

Nota-nota kepada penyata kewangan (*sambungan*)

14. PERUNTUKAN (SAMBUNGAN)

Peruntukan lain-lain

Peruntukan lain-lain merupakan peruntukan bayaran yuran tipping Tapak Pelupusan Sanitari Bersepadu (SMART) Ladang Tanah Merah. Pada tarikh laporan ini, Majlis masih dalam proses rundingan untuk penyelesaian. Peruntukan dibuat berdasarkan anggaran Majlis dalam pertimbangan penyelesaian.

Termasuk juga di dalam peruntukan lain-lain adalah baki yang perlu dibayar kepada kontraktor Majlis. Bangunan telah memperoleh Sijil Perakuan Siap (*Certificate of Practical Completion*) dan sedia untuk digunakan.

15. PERUNTUKAN MANFAAT KAKITANGAN

	2023 RM	2022 RM
Gantian Cuti Rehat		
Baki pada awal tahun	2,987,793	2,754,332
Tambahan	1,559,627	789,763
Pembayaran	(499,157)	(891,229)
(Terlebih) / Terkurang peruntuk	(172,512)	334,927
Baki pada akhir tahun	3,875,751	2,987,793
Ganjaran Pekerja Kontrak		
Baki pada awal tahun	118,549	116,117
Tambahan	144,243	118,549
Pembayaran	(291,123)	(274,329)
Terkurang peruntuk	172,574	158,212
Baki pada akhir tahun	144,243	118,549
	4,019,994	3,106,342
Peruntukan manfaat kakitangan dianalisa seperti berikut:		
Kurang daripada 12 bulan	414,645	341,341
Lebih daripada 12 bulan	3,605,349	2,765,001
	4,019,994	3,106,342

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)

16. PINJAMAN SEWA BELI

	2023 RM	2022 RM
Analisa sewa beli		
Bayaran balik dalam tempoh 12 bulan	387,636	387,636
Bayaran balik melebihi tempoh 12 bulan	813,827	1,214,588
	1,201,463	1,602,224
<i>Tolak</i> : Keuntungan tertunda	(80,963)	(144,469)
	1,120,500	1,457,755
Pinjaman sewa beli dianalisa seperti berikut:		
Matang dalam tempoh 12 bulan	342,874	325,050
Matang selepas tempoh 12 bulan	777,626	1,132,705
	1,120,500	1,457,755
Pinjaman sewa beli adalah terdiri daripada :-		
(i) Pinjaman Maybank Islamic Berhad	890,453	1,164,352
Tujuan : Pembelian Kenderaan		
Jumlah : RM1,385,808		
Kadar Keuntungan Efektif : 2.48% - 3.25%		
Tempoh Bayaran Balik : 60 bulan		
Cagaran : Hakmilik dituntut oleh Bank.		
(ii) Pinjaman Maybank Islamic Berhad	230,047	293,403
Tujuan : Pembiayaan lif dan jentera		
Jumlah : RM342,000		
Kadar Keuntungan Efektif : 3.2%		
Tempoh Bayaran Balik : 60 bulan		
Cagaran : Hakmilik dituntut oleh Bank.		
	1,120,500	1,457,755

17. PINJAMAN

	2023 RM	2022 RM
Analisa pinjaman		
Bayaran balik dalam tempoh 12 bulan	6,309,925	6,230,659
Bayaran balik melebihi tempoh 12 bulan	127,298,689	140,341,237
	133,608,614	146,571,896
<i>Tolak</i> : Keuntungan tertunda	(85,457,404)	(91,857,871)
Kos transaksi belum dilunaskan	(18,572)	(22,857)
	48,132,638	54,691,168
Pinjaman dianalisa seperti berikut:		
Matang dalam tempoh 12 bulan	4,027,975	4,086,645
Matang selepas tempoh 12 bulan	44,104,663	50,604,523
	48,132,638	54,691,168

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)

17. PINJAMAN (SAMBUNGAN)

	2023 RM	2022 RM
Pinjaman-pinjaman adalah terdiri daripada :-		
Pinjaman Bank Berlesen		
(i) Tujuan : Membiayai Premis Perniagaan Pusat Perdagangan Paroi	1,578,606	2,495,712
Jumlah : RM2,200,000 (2022 : RM3,300,000)		
Kadar Keuntungan Efektif : 4.65% (2022 : 4.15%)		
Tempoh Bayaran Balik : 20 tahun (1.10.2016 - 30.09.2036)		
Cagaran : Hakmilik dituntut oleh Bank		
Simpanan tetap - RM4,000,000		
Bilangan unit premis yang dibiayai adalah berjumlah 2 (2022 : 3)		
(ii) Tujuan : Membiayai Bangunan Wisma MBS	27,876,186	30,183,952
Jumlah : RM39,600,000		
Kadar Keuntungan Efektif : 4.97% (2022 : 4.72%)		
Tempoh Bayaran Balik : 16 tahun (1.04.2017 - 30.04.2033)		
Cagaran : Hakmilik dituntut oleh Bank		
Simpanan tetap - RM5,000,000		
(iii) Tujuan : Membiayai Ubahsuai Bangunan Wisma MBS	13,568,319	14,574,764
Jumlah : RM18,000,000		
Kadar Keuntungan Efektif : 4.97% (2022 : 4.72%)		
Tempoh Bayaran Balik : 16 tahun (1.06.2018 - 31.05.2034)		
Cagaran : Hakmilik dituntut oleh Bank		
(iv) Tujuan : Membiayai 2 unit rumah kedai di Nilai Impian	-	1,793,001
Jumlah : RM Tiada (2022 : RM2,294,988)		
Kadar Keuntungan Efektif : 4.65% (2022 : 4.15%)		
Tempoh Bayaran Balik : 20 tahun (15.08.2016 - 14.08.2036)		
Cagaran : Hakmilik dituntut oleh Bank		
Simpanan tetap - RM Tiada (2022 : RM3,000,000)		
Di dalam tahun kewangan semasa, Majlis telah menyelesaikan pembiayaan ini sepenuhnya.		
(v) Tujuan : Membiayai 2 unit Kedai Pejabat di Bandar Baru Sendayan	1,829,352	2,297,417
Jumlah : RM3,000,000		
Kadar Keuntungan Efektif : 5.09% (2022 : 4.79%)		
Tempoh Bayaran Balik : 7 tahun (12.05.2021 - 11.05.2028)		
Cagaran : Hakmilik dituntut oleh Bank		
Akaun Rizab Perkhidmatan Kewangan - RM64,000		
Pinjaman Kerajaan Negeri		
(i) Tujuan : Membiayai Pembinaan Pasar Besar Seremban (1974)	1,063,753	1,118,994
Jumlah : RM 2,713,400.88		
Kadar Keuntungan Efektif : 4%		
Tempoh Bayaran Balik : 28 tahun (1.1.2011 - 31.1.2039)		
Cagaran : Tiada		
(ii) Tujuan : Membiayai Pembinaan Rumah Pangsa Lobak	2,216,422	2,227,328
Jumlah : RM6,750,000		
Kadar Keuntungan Efektif : 4%		
Tempoh Bayaran Balik : 68 tahun (1.1.2012 - 31.1.2080)		
Cagaran : Tiada		
	48,132,638	54,691,168

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)

18. URUSNIAGA BUKAN PERTUKARAN

	2023 RM	2022 RM
Cukai taksiran	142,829,284	139,381,500
Geran kerajaan dan sumbangan awam	96,989,639	146,753,269
Serahan aset infrastruktur	63,430,403	-
Lesen, bayaran pendaftaran dan permit	12,133,031	11,475,081
Sumbangan membantu kadar	3,713,641	3,629,968
Notis dan denda	11,676,502	11,089,746
Sumbangan dan terimaan ganti tempatan	969,345	407,592
	331,741,845	312,737,156

19. URUSNIAGA PERTUKARAN

	2023 RM	2022 RM
Perkhidmatan dan bayaran perkhidmatan	19,946,209	18,330,912
Sewaan	5,097,199	5,208,054
Keuntungan dari pelaburan dan pembiayaan diberi	6,580,447	3,680,569
Perolehan dari jualan barang	1,384,227	1,274,113
	33,008,082	28,493,648

20. LAIN-LAIN TERIMAAN

	2023 RM	2022 RM
Pulangan balik perbelanjaan	1,420,256	72,378
Lain-lain terimaan	760,472	992,941
Keuntungan jualan aset	54,357	-
	2,235,085	1,065,319

21. PERBELANJAAN PERJALANAN DAN SARA HIDUP

	2023 RM	2022 RM
Makanan dan minuman	37,500	6,777
Penginapan	612,006	712,896
Elaun perjalanan, bayaran tambang bas dan teksi	692,406	529,042
Bayaran-bayaran lain	44,943	39,329
	1,386,855	1,288,044

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)

22. UTILITI

	2023 RM	2022 RM
Elektrik	20,908,389	14,714,171
Air	1,442,489	1,267,472
Telefon	847,197	956,475
Pos	458,628	493,148
Pembentungan	122,159	192,434
	23,778,862	17,623,700

23. SEWAAN

	2023 RM	2022 RM
Sewaan bangunan pejabat	13,140	20,140
Sewaan alat kelengkapan elektronik yang lain	682,956	552,923
Sewaan pelbagai alat kelengkapan penyiaran	95,600	29,940
Sewaan jentera lain-lain	45,512	27,990
Sewaan kenderaan penumpang	13,202	-
Bayaran sewaan lain-lain	315,120	179,697
	1,165,530	810,690

24. BEKALAN BAHAN-BAHAN MENTAH

	2023 RM	2022 RM
Alat-alat ganti	1,920,028	1,685,709
Petroleum dan bahan-bahan pembakar	845,901	860,488
Bekalan pertanian	332,833	195,504
Kimia dan bahan-bahan kimia	369,897	433,552
Logam	164,467	184,611
Getah dan barang-barang buatan getah	129,623	136,178
Kayu dan keluaran kayu	32,888	19,436
	3,795,637	3,515,478

25. BEKALAN DAN BAHAN-BAHAN LAIN

	2023 RM	2022 RM
Bekalan pejabat	588,284	532,420
Bekalan tenunan dan barang-barang pakaian	924,633	920,716
Bekalan am	569,100	493,380
Bekalan riadah	80,349	57,839
Bekalan dan bahan penyelidikan yang lain	730	-
	2,163,096	2,004,355

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)

26. PENYELENGGARAAN DAN PEMBAIKAN KECIL

	2023 RM	2022 RM
Penyelenggaraan kemudahan	91,248,944	131,148,533
Penyelenggaraan bangunan termasuk lif dan alat keselamatan	4,275,718	6,492,218
Penyelenggaraan alat kelengkapan pejabat, perabot dan kelengkapan	29,885	21,636
Penyelenggaraan kenderaan dan jentera	522,714	442,129
Penyelenggaraan alat kelengkapan elektronik	1,225,500	1,038,819
Penyelenggaraan alat kelengkapan elektrik	520,199	523,307
Penyelenggaraan alat-alat lain	201,786	170,412
	98,024,746	139,837,054

27. PERKHIDMATAN IKHTISAS DAN HOSPITALITI

	Nota	2023 RM	2022 RM
Perkhidmatan yang dibeli	(a)	68,901,653	66,060,759
Bayaran kepada pekerja sementara dan sambilan		14,231,938	12,024,188
Keraian, hospitaliti dan honorarium		1,276,161	974,979
Perkhidmatan percetakan dan menjilid		679,377	759,876
		85,089,129	79,819,802

(a) Perkhidmatan yang dibeli terdiri daripada :

Perkhidmatan yang lain	272,867	41,684
Perkhidmatan perubatan	917,803	850,189
Perkhidmatan latihan kakitangan	815,914	955,323
Perkhidmatan perlindungan dan keselamatan	4,328,240	3,279,543
Perkhidmatan arkitek	27,178	63,625
Perkhidmatan persediaan makanan	575,283	575,458
Perkhidmatan jurutera	919,739	64,981
Perkhidmatan pengiklanan	233,202	216,891
Perkhidmatan jurukur	337,622	58,378
Perkhidmatan penyelidikan pasaran dan ujian pasaran	116,428	250,000
Perkhidmatan perundangan	225,331	286,507
Perkhidmatan komisen bank dan agen kutipan	1,955,703	1,887,824
Perkhidmatan perakaunan dan auditan	66,772	62,540
Perkhidmatan penilaian dan pengurusan harta	2,000	500
Perkhidmatan penyelenggaraan pangsapuri	10,563	5,934
Perkhidmatan fotografi, blue printing dan mikrofilem	20,100	44,825
Perkhidmatan pembersihan dan pungutan sampah	50,177,999	49,108,780
Perkhidmatan kawalan serangga dan ternakan liar	360,930	446,222
Perkhidmatan landskap	7,360,806	7,625,977
Perkhidmatan komputer dan proses data	131,288	182,402
Perkhidmatan pakarunding perniagaan	36,651	50,630
Perkhidmatan penterjemahan dan penaksiran	2,114	2,066
Perkhidmatan dobi	7,120	480
	68,901,653	66,060,759

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)

28. PEMBERIAN DALAM NEGERI

	2023 RM	2022 RM
Pemberian kepada Kelab Sukan	357,900	270,400
Pemberian kepada Lain-lain Persatuan	233,322	157,921
Bantuan bencana alam	17,940	-
Bantuan kematian	6,000	21,000
	615,162	449,321

29. TUNTUTAN INSURANS DAN PAMPASAN

	2023 RM	2022 RM
Individu	1,911,532	3,720

30. KOS PINJAMAN

	2023 RM	2022 RM
Keuntungan yang dibayar atas pinjaman	2,461,412	2,344,512
Pembalikan masa kini	216,249	206,656
	2,677,661	2,551,168

31. PELBAGAI PERBELANJAAN

	2023 RM	2022 RM
Pelbagai termasuk premium insuran, komisen bank	821,715	1,014,137
Cukai, cukai tanah dan duti setem	167,928	161,814
Bayaran lain yang tidak dijeniskan	25,054	19,500
Hutang lapuk aset kewangan	551,509	1,185,036
Elaun rosot nilai	1,703,595	777,572
	3,269,801	3,158,059

32. PERBELANJAAN PEMBANGUNAN

	2023 RM	2022 RM
Pembaikan bangunan	284,080	1,882,621
Kemudahan runtuh tanah/cerun	1,772,550	3,365,000
Kemudahan bekalan elektrik	200,544	24,845
Kemudahan talian pengairan	239,514	199,744
Kemudahan riadah dan taman	671,170	59,375
Kemudahan lain-lain	1,957,972	242,246
Pengurusan pengkalan data	24,500	10,112
Perisian komputer	444,726	79,387
Penilaian semula	1,106,563	409,323
	6,701,619	6,272,653

33. INSTRUMEN KEWANGAN - DASAR PENGURUSAN RISIKO

Objektif dan polisi risiko pengurusan kewangan

Dasar pengurusan risiko kewangan Majlis bertujuan untuk memastikan bahawa terdapatnya sumber kewangan yang mencukupi untuk menguruskan risiko kredit, risiko pasaran dan risiko kecairan. Majlis beroperasi di bawah garis panduan yang telah ditetapkan dengan jelas yang diluluskan oleh Majlis dan dasar Majlis adalah untuk tidak melibatkan Majlis dalam urusan spekulatif.

Risiko kredit

Risiko kredit atau risiko pihak ketiga gagal membayar, dikawal dengan tatacara kelulusan kredit, had dan pengawasan yang ketat. Risiko kredit diminimumkan dengan menghadkan kerjasama Majlis dengan rakan perniagaan yang mempunyai kepercayaan kredit yang tinggi. Belum terima dipantau secara berterusan melalui tatacara pelaporan pengurusan Majlis.

Majlis tidak mempunyai pendedahan yang besar terhadap mana-mana pelanggan individu atau pihak ketiga mahupun sebarang penumpuan besar bagi risiko kredit yang berkaitan dengan sebarang instrumen kewangan selain yang dinyatakan secara berasingan di dalam nota yang berkaitan.

Belum Terima

Belum terima adalah jumlah yang terhutang oleh pihak yang berurusan dengan Majlis dan ditunjukkan selepas ditolak elauan rosot nilai terkumpul. Secara umumnya, belum terima Majlis sebahagian besarnya wujud disebabkan oleh cukai taksiran yang dikenakan oleh Majlis berdasarkan kepada Peruntukan Akta Kerajaan Tempatan 1976. Oleh itu, Majlis tidak membuat penilaian kredit ke atas belum terima cukai taksirannya. Walau bagaimanapun, Majlis sentiasa memantau pendedahan kepada risiko kredit. Tiada perubahan ketara dalam pendedahan kepada risiko kredit dan objektif, dasar dan prosesnya untuk mengurus dan mengukur risiko pada tempoh pelaporan. Strategi Majlis di dalam menguruskan risiko kreditnya adalah dengan mengadakan lebih banyak kempen kesedaran membayar cukai, menyediakan pelbagai platform pembayaran dan lain-lain lagi.

Pendedahan maksimum Majlis terhadap risiko kredit diwakili oleh nilai dibawa bagi setiap aset kewangan dalam penyata kedudukan kewangan. Majlis tidak mempunyai tumpuan risiko kredit yang ketara.

Tunai dan Kesetaraan Tunai

Majlis menghadkan pendedahannya kepada risiko kredit dengan melabur tunai dan kesetaraan tunai dengan hanya institusi kewangan yang bereputasi baik dan mempunyai penarafan kredit yang kukuh serta dalam garis panduan tertentu yang ditetapkan selaras dengan dasar pelaburan yang diluluskan. Oleh itu, Majlis tidak menganggap terdapat sebarang pendedahan yang ketara kepada risiko kredit.

33. INSTRUMEN KEWANGAN - DASAR PENGURUSAN RISIKO (SAMBUNGAN)

Risiko pasaran

Risiko kadar faedah

Risiko pasaran adalah risiko perubahan harga pasaran seperti kadar faedah, yang mempengaruhi pendapatan Majlis atau nilai pegangan instrumen kewangannya. Objektif pengurusan risiko pasaran adalah untuk mengurus dan mengawal pendedahan risiko pasaran dalam parameter yang boleh diterima, sambil mengoptimumkan pulangan atas risiko. Kadar faedah purata wajaran dan profil matang instrumen-instrumen kewangan Majlis pada 31 Disember 2023 adalah seperti berikut:

	Kadar Faedah Purata Wajaran %	2023 RM	2022 RM
<u>Instrumen kadar faedah tetap</u>			
Aset kewangan	4%	141,000,000	106,000,000
Liabiliti kewangan	3%	1,120,500	1,457,755
		<u>142,120,500</u>	<u>107,457,755</u>
<u>Instrumen kadar faedah terapung</u>			
Liabiliti kewangan	5%	<u>48,132,638</u>	<u>54,691,168</u>

Analisis kepekaan kadar faedah tetap

Majlis tidak mengkategorikan sebarang aset kewangan yang mempunyai kadar faedah tetap pada nilai saksama melalui lebihan atau kekurangan. Oleh itu, tiada kesan kadar faedah ke atas penyata prestasi kewangan.

Analisis kepekaan kadar faedah terapung

Pada tarikh pelaporan, jika kadar faedah meningkat sebanyak 100 Mata Asas, maka kekurangan Majlis akan meningkat sebanyak kira-kira RM4,800,000 (2022: RM5,400,000). Ia akan mempunyai kesan sebaliknya jika terdapat penurunan pada kadar faedah 100 Mata Asas ke atas lebihan Majlis dengan andaian tiada perubahan kepada pembolehubah yang lain.

33. INSTRUMEN KEWANGAN - DASAR PENGURUSAN RISIKO (SAMBUNGAN)

Risiko kecairan

Risiko kecairan adalah risiko bahawa Majlis akan menghadapi kesukaran dalam memenuhi kewajipan kewangan oleh kerana kekurangan dana. Pendedahan Majlis kepada risiko kecairan wujud daripada perbezaan dalam kematangan aset kewangan dan liabiliti kewangan. Jadual di bawah menunjukkan profil kematangan liabiliti Majlis pada tarikh laporan berdasarkan obligasi pembayaran semula tanpa diskaun kontrak.

	Dalam tempoh setahun RM	Lebih tempoh setahun RM	Jumlah RM
Pada 31 Disember 2023			
Pelbagai akaun belum bayar dan perbelanjaan terakru	83,324,984	-	83,324,984
Pinjaman sewa beli	387,636	813,827	1,201,463
Pinjaman	6,309,925	127,298,689	133,608,614
	<u>90,022,545</u>	<u>128,112,516</u>	<u>218,135,061</u>
	Dalam tempoh setahun RM	Lebih tempoh setahun RM	Jumlah RM
Pada 31 Disember 2022			
Pelbagai akaun belum bayar dan perbelanjaan terakru	57,827,138	-	57,827,138
Pinjaman sewa beli	387,636	1,214,588	1,602,224
Pinjaman	6,230,659	140,341,237	146,571,896
	<u>64,445,433</u>	<u>141,555,825</u>	<u>206,001,258</u>

Majlis mengurus risiko kecairan dan aliran tunai dengan memastikan tunai yang mencukupi dan menyediakan dana yang cukup bagi memenuhi komitmen daripada perbelanjaan operasi dan liabiliti kewangan.

Pengurusan risiko modal

Objektif utama pengurusan risiko modal Majlis adalah untuk memastikan terdapat tunai yang mencukupi bagi menyokong keperluan pembiayaan Majlis termasuk perbelanjaan modal serta memastikan bahawa Majlis kekal kukuh dari segi kewangan. Majlis sentiasa memantau aliran tunainya bagi memastikan setiap komitmen Majlis dapat dipenuhi apabila sampai masanya.

33. INSTRUMEN KEWANGAN - DASAR PENGURUSAN RISIKO (SAMBUNGAN)

Nilai saksama

Nilai saksama aset dan liabiliti kewangan adalah amaun di mana instrumen itu boleh ditukar dalam urusan niaga semasa antara pihak yang berminat, selain daripada penjualan paksa atau pembubaran. Nilai saksama aset kewangan dan liabiliti kewangan menyamai nilai dibawahnya kerana ia mempunyai tempoh matang yang pendek kecuali pinjaman di mana nilai saksamanya ditentukan menggunakan peringkat 3 iaitu berdasarkan kepada aliran tunai yang didiskaunkan.

Hierarki Nilai Saksama

Peringkat 1 : Harga di pasaran aktif untuk aset atau liabiliti yang serupa.

Peringkat 2 : Input selain daripada harga di pasaran aktif dalam Peringkat 1 yang dapat diperhatikan secara langsung atau tidak.

Peringkat 3 : Input yang tidak dapat diperhatikan.

Tiada pertukaran antara tahap hierarki nilai saksama pada tarikh peristiwa atau perubahan keadaan yang menyebabkan pemindahan tersebut.

34. KAKITANGAN PENTING PIHAK PENGURUSAN

Kakitangan penting pihak pengurusan adalah mereka yang mempunyai kuasa dan tanggungjawab untuk perancangan, arahan dan kawalan ke atas aktiviti-aktiviti Majlis sama ada secara langsung atau tidak langsung. Kakitangan penting hanya terdiri oleh Ahli-Ahli Majlis sahaja di mana pembayaran yang dibuat kepada mereka adalah seperti berikut:

	2023	2022
Jumlah kakitangan penting pihak pengurusan	24	25
	2023 RM	2022 RM
Jumlah ganjaran	958,755	936,662

35. KOMITMEN MODAL

	2023 RM	2022 RM
Pembinaan Dewan Komuniti Taman Coral Heights	-	379,743
Pembinaan 22 unit gerai di Tapak Penjaja Setempat Coral Heights	-	12,364
Menaiktaraf Dewan Orang Ramai Rantau	-	1,000,783
Menaiktaraf Kiosk Stadium Tuanku Abdul Rahman, Paroi	493,495	-
Pembinaan penjaja di Pasar Seremban Jaya	98,473	-
Pembinaan semula Gerai Mantin	50,000	-
Perisian dalam pelaksanaan	127,175	270,775
	769,143	1,663,665

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)

36. NOTA BAGI PENYATA PERBANDINGAN BAJET DAN SEBENAR

Bajet Majlis telah diluluskan dan dibentangkan atas asas tunai bagi tempoh kewangan dari 1 Januari 2023 sehingga 31 Disember 2023. Jumlah bajet ini telah dibentangkan dalam Mesyuarat Khas Belanjawan MBS pada 31 Oktober 2022. Bajet asal telah diluluskan oleh Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri, Negeri Sembilan pada 14 Disember 2022. Peruntukan tambahan telah dibuat kepada bajet yang telah diluluskan mengikut kelulusan khusus daripada pihak berkuasa yang berkenaan. Peruntukan tambahan ini telah dimasukkan ke dalam bajet asal oleh Majlis setelah menerima kelulusan daripada Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri. Pada tahun 2023, Majlis mencatatkan peruntukan tambahan berjumlah RM18,325,000. Ringkasan peruntukan tambahan di antaranya adalah seperti di bawah :

- (1) Sebanyak RM6,400,000 bagi bayaran pelarasan tarif elektrik di bawah pelaksanaan mekanisme *Imbalance Cost Pass-Through* (ICPT) yang meningkat dari RM0.037/kWh ke RM0.20/kWh;
- (2) Bagi bayaran bekalan 11 set tiang badminton dan menggantikan 4 unit tiang yang rosak di dewan-dewan milik Majlis berjumlah RM15,000;
- (3) Kerja-kerja mengganti *acoustic wall* dan mengecat bahagian luar dan dalam Dewan Orang Ramai Taman Angsamas berjumlah RM300,000;
- (4) Bagi pembinaan tangki air di Tapak Penjaja Setempat Taman Pinggiran Senawang dan Tapak Penjaja Setempat Taman Coral Height berjumlah RM800,000;
- (5) Bayaran penambahan modul kemudahan mencetak sendiri bil dimesin kiosk pembayaran secara layan diri berjumlah RM16,000;
- (6) Bayaran perkhidmatan latihan kakitangan berjumlah RM200,000;
- (7) Kos mencetak bil cukai taksiran bagi penggal 1/2024 berjumlah RM30,000 dimana cadangan untuk menghentikan penghantaran bil fizikal sebaliknya hanya melalui email dan sms mulai tahun 2024 terpaksa ditangguhkan seiring dengan keputusan Pejabat Tanah dan Galian;
- (8) Bayaran kos perunding bagi kerja-kerja turap jalan dan selenggara jambatan di Jln. Tok Dagang, turap jalan dan selenggara longkang di Jln. Temiang, baikpulih cerun runtuh dikawasan industri Tmn. Tasik Jaya dan kerja merekabentuk struktur penstabilan cerun di Rumah Rakyat Batang Benar berjumlah RM822,000;
- (9) Perkhidmatan jurukur berjumlah RM96,000 bagi kerja-kerja di Jln. Tok Dagang, turap jalan dan selenggara longkang di Jln. Temiang, baikpulih cerun runtuh di kawasan industri Tmn. Tasik Jaya, pembaikan cerun di atas sebahagian Lot 33147 dan Lot 663 Pekan Sg. Gadut dan pengukuhan cerun di Kg. Panchor;
- (10) Bayaran perkongsian keuntungan hasil kutipan letak kereta yang dijangka naik sebanyak RM280,000 iaitu selepas melihat peningkatan kutipan pada Januari dan Febuari 2023;
- (11) Bayaran kontrak baharu tender perkhidmatan kawalan keselamatan sebagaimana yang diputuskan oleh Lembaga Perolehan Negeri mulai Jun 2023 sebanyak RM435,000;
- (12) Peningkatan bayaran sumbangan KWSPPA merangkumi bayaran bulanan dan kos pembersihan jalan JKR kepada SWCorp berjumlah RM4,122,000;
- (13) Bayaran kos mencetak pelekat bunting / kain rentang yang dijangka tidak mencukupi berjumlah RM54,000 selepas mengambilkira penggunaan pada 3 bulan pertama 2023;
- (14) Bayaran insentif kepada kakitangan yang membuat serahan tangan bil cukai taksiran bagi penggal 1/2024 sebanyak RM57,000;
- (15) Menggantikan 2 set *PA system* di Bilik Mesyuarat Sri Seremban dan Bilik Mesyuarat Serai Wangi yang telah rosak dan tidak berfungsi dengan baik berjumlah RM130,000;
- (16) Memasang 2 unit *cctv* bandar untuk tujuan pemantauan aktiviti pembuangan sampah haram berjumlah RM40,000;
- (17) Menambah wang apungan bagi Kumpulan Wang Pinjaman Kenderaan Majlis berjumlah RM250,000;

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)

36. NOTA BAGI PENYATA PERBANDINGAN BAJET DAN SEBENAR (SAMBUNGAN)

- (18) Bayaran kerja-kerja baikpulih runtutan tanah berhampiran rumah No. 666, Jln. H20, Park Avenue, baikpulih tebing di Jln. Dato Kelana Makmor dan pengukuhan cerun di Taman Bukit Intan berjumlah RM3,157,000;
- (19) Membina semula 3 unit gerai di Pekan Mantin yang terbakar berjumlah RM120,000;
- (20) Mewujudkan kepala peruntukan berjumlah RM1,000 bagi bayaran akhir kerja-kerja membina tandas di Dataran Nilai; dan
- (21) Bayaran peringkat 1 kepada 4 syarikat bagi kerja-kerja penilaian semula pegangan di dalam kawasan Majlis yang ditangguhkan pembayaran pada tahun 2022 kerana tidak memenuhi syarat ketika itu berjumlah RM1,000,000.

Belanjawan dan penyata kewangan Majlis disediakan dengan menggunakan asas yang berlainan daripada penyata kewangan. Penyata kewangan disediakan pada asas akrual menggunakan klasifikasi berdasarkan jenis perbelanjaan di dalam penyata prestasi kewangan, manakala bajet disediakan pada asas tunai. Jumlah dalam penyata kewangan ini telah disusun semula dari asas akrual kepada asas tunai dan dikelaskan semula dengan pembentangan berada pada asas yang sama sepertimana bajet yang telah diluluskan. Perbandingan jumlah bajet dan sebenar, yang disediakan secara perbandingan dengan bajet yang diluluskan, kemudiannya dibentangkan di dalam penyata perbandingan bajet dan sebenar. Selain perbezaan asas ini, pelarasan kepada jumlah dalam penyata kewangan juga dibuat untuk perbezaan dalam format dan klasifikasi yang diterima pakai bagi pembentangan penyata kewangan dan bajet yang diluluskan.

Perbezaan masa wujud apabila tempoh bajet disediakan berbeza daripada tempoh kewangan penyata kewangan ini disediakan.

Perbezaan entiti wujud apabila bajet tidak mengambilkira program-program atau aktiviti-aktiviti yang tidak direkodkan di dalam penyata kewangan ini.

Penyesuaian antara jumlah sebenar seperti yang dinyatakan di dalam penyata perbandingan bajet dan sebenar dan jumlah sebenar dalam penyata aliran tunai bagi tahun kewangan berakhir 31 Disember 2023 adalah seperti di bawah:

	Operasi RM	Pelaburan RM	Pembiayaan RM	Jumlah RM
Jumlah sebenar di dalam				
Penyata Perbandingan Bajet dan Sebenar	19,275,591	(4,754,491)	(9,343,809)	5,177,291
Perbezaan asas	2,012,485	5,452,322	26,208,876	33,673,683
Jumlah sebenar di dalam				
Penyata Aliran Tunai	21,288,076	697,832	16,865,067	38,850,974

Nota-nota kepada penyata kewangan (sambungan)

37. PELARASAN TAHUN LALU

Di dalam tahun kewangan semasa, Majlis telah membuat beberapa pelarasan tahun lalu bagi memberikan gambaran yang lebih benar dan saksama ke atas sesuatu item yang terlibat. Pelarasan tahun lalu ini dibuat secara retrospektif dimana ia telah memberi kesan ke atas beberapa elemen di dalam Penyata Kewangan. Pelarasan tahun lalu ini telah menyebabkan aset bersih dan kurangan bagi tahun Majlis pada 31 Disember 2022 masing-masing menjadi RM4,045,172,755 dan RM219,055,941. Ini telah menyebabkan aset bersih dan kurangan Majlis berbeza masing-masing sebanyak 6% dan 8% berbanding tahun kewangan lalu yang dilaporkan.

	Nota	<i>Seperti Dinyatakan Semula RM</i>	<i>Seperti Dinyatakan Terdahulu RM</i>
01.01.2022			
<u>Kesan ke atas Penyata Kedudukan Kewangan</u>			
Hartanah, Loji dan Peralatan	(a)	3,871,079,923	3,615,444,199
Hartanah Pelaburan	(b)	330,286,311	323,872,161
Kumpulan Wang Majlis		4,262,923,696	4,000,873,822
31.12.2022			
<u>Kesan ke atas Penyata Kedudukan Kewangan</u>			
Hartanah, Loji dan Peralatan	(a)	3,635,515,074	3,395,891,188
Hartanah Pelaburan	(b)	325,845,783	319,583,827
Kumpulan Wang Majlis		4,043,867,755	3,797,981,913
<u>Kesan ke atas Penyata Prestasi Kewangan</u>			
Susutnilai dan pelunasan		245,471,206	229,307,174

Butiran pelarasan tahun lalu adalah seperti berikut :

(a) **Hartanah, Loji dan Peralatan**

Di dalam tahun kewangan semasa, Majlis telah mengemaskini data berhubung dengan tanah, bangunan, peralatan dan kelengkapan serta aset-aset infrastruktur di bawah kawalannya. Pengemaskinian ini dibuat kerana terdapat keperluan bagi memastikan data aset-aset Majlis sentiasa dikemaskini dengan baik dan teratur.

Pengemaskinian data-data ini telah menyebabkan amaun bawaan bersih aset telah berkurang nyata sebanyak RM255,635,724 dan RM239,623,886 masing-masing pada 1 Januari 2022 dan 31 Disember 2022.

Pelarasan sewajarnya telah dibuat di dalam tahun kewangan semasa bagi memastikan jumlah aset dinyatakan secara benar dan saksama.

(b) **Hartanah Pelaburan**

Di dalam tahun kewangan semasa, Majlis telah mengemaskini data berhubung dengan hartanah pelaburan di bawah kawalannya. Pengemaskinian ini dibuat kerana terdapat keperluan bagi memastikan data-data hartanah pelaburan Majlis sentiasa dikemaskini dengan baik dan teratur.

Pengemaskinian data-data ini telah menyebabkan amaun bawaan bersih hartanah pelaburan telah berkurang nyata sebanyak RM6,414,150 dan RM6,261,956 masing-masing pada 1 Januari 2022 dan 31 Disember 2022.

Pelarasan sewajarnya telah dibuat di dalam tahun kewangan semasa bagi memastikan jumlah hartanah pelaburan dinyatakan secara benar dan saksama.

Nota-nota kepada penyata kewangan (*sambungan*)

38. LIABILITI LUAR JANGKA

Tahun kewangan semasa

- 38.1. Per: Mahkamah Tinggi di Seremban, Malaysia
Guaman No: NA-22NCvC-56-10/2023
K Premala A/P N Krajah & K.Tharumaletchumy -lwn- Majlis Bandaraya Seremban

Pihak Majlis melalui Guaman No: NA-22NCvC-56-10/2023 telah disaman oleh K Premala A/P N Krajah & K.Tharumaletchumy yang menuntut pampasan bagi kerugian disebabkan tanah belakang rumah runtuh akibat penyusupan air di No.25, Jalan Dato Klana, 70200 Seremban, Negeri Sembilan.

Berdasarkan kepada fakta kes, punca utama tanah runtuh di belakang rumah Plaintiff adalah disebabkan daripada sistem saliran perparitan yang tidak mencukupi, rosak dan tidak diselenggara dengan baik iaitu kecuaiannya membina sistem saliran perparitan yang tidak sesuai.

Berdasarkan kepada keputusan kes-kes terdahulu, pihak Majlis tidak bertanggungjawab terhadap tuntutan ini dan sepenuhnya ditanggung oleh kontraktor yang menguruskan projek tersebut. Bagi kes ini, kebarangkalian untuk Majlis diarahkan membayar ganti rugi adalah rendah. Kes ditetapkan untuk Pengurusan Kes pada 6 Jun 2024.

Tahun kewangan lalu

BIL	PERKARA	GUAMAN NO.	PERINGKAT KES	STATUS KES
38.2	Kunaseelan A/L Govindasamy lwn MBS	NA-23NCVC-7- 11/2020	Mahkamah Tinggi Seremban	Kes telah ditetapkan untuk keputusan pada 26 Jun 2024
38.3	One Park Management -lwn- MBS	N-01(1M) (NCVC)-762- 12/2021	Mahkamah Rayuan Malaysia	Selesai
38.4	Zahari bin Ariffin, Tung King Hong & Kalesvaran A/L Subramaniam -lwn- MBS	NA-21NCVC-6- 07/2022	Mahkamah Tinggi Seremban	Kes ditetapkan untuk bicara pada 9 September 2024
38.5	Mohd Shafiz bin Mustapah & Azda Rina binti Che Abdullah Fauzi -lwn- MBS	N-01(A)-589- 08/2022	Mahkamah Rayuan Malaysia	Selesai
38.6	Jabatan Kerja Raya - lwn- MBS	NA-12B-10- 04/2022	Mahkamah Tinggi Seremban	Kes ditetapkan untuk bicara pada 6 November 2024
38.7	Selia Selenggara Selatan -lwn- MBS	NA-12B-10- 04/2022	Mahkamah Tinggi Seremban	Kes ditetapkan untuk bicara pada 6 November 2024

Nota-nota kepada penyata kewangan (*sambungan*)

39. PEMBELIAN TUNAI HARTANAH, LOJI DAN PERALATAN

	2023 RM	2022 RM
Pembelian hartanah, loji dan peralatan	68,034,347	2,704,289
Tolak: Dibiayai melalui pinjaman sewa beli	-	(1,728,808)
Tolak: Serahan aset infrastruktur	(63,430,403)	-
	<u>4,603,944</u>	<u>975,481</u>

40. PEMBELIAN TUNAI HARTANAH PELABURAN

	2023 RM	2022 RM
Pembelian hartanah pelaburan	<u>2,466,853</u>	<u>795,325</u>